

Samvirke

NR. 9, 1957
15. MAJ

**DE spare 4600 kr. op
på en indekskonto
giver BANKEN
28000 kr. i renter**

**Dette kan ske, hvis De er 20 år og ønsker
pengene udbetalt over 15 år – under for-
udsætning af uforandret rente og pristal.**

De skal da årligt indbetale	99,84
og indbetaler altså i 47 år kun	4.692,00
medens bankens sædvanlige rente + overrente tilskrives kontoen med	28.938,00
således at De efter Deres 67. år vil få udbetalt i alt	33.630,00

med kr. 1858 årlig i godt 18 år i
stedet for det kontraktmæssige
beløb på kr. 1000 årlig i 15 år.

**Med udbetalinger over 13 år ser regne-
stykket således ud:**

Deres indbetaling i 47 år – pr. år...	89,32
I alt indbetalt af Dem	4.198,00
+ bankens renter	24.046,00
De får i alt udbetalt	28.244,00
med kr. 1858 årlig i godt 15 år i stedet for kr. 1000 årlig i 13 år.	

Med udbetalinger over 10 år

Deres indbetaling i 47 år – pr. år	72,10
I alt indbetalt af Dem	3.388,00
+ bankens renter	17.236,00
De får i alt udbetalt	20.624,00
med kr. 1858 årlig i godt 11 år i stedet for kr. 1000 årlig i 10 år.	

**HVIS DE ER 40 ÅR,
BLIVER TALLENE FØLGENDE:**

Med udbetalinger over 15 år:

Deres indbetaling i 27 år – pr. år...	263,20
I alt indbetalt af Dem	7.106,00
+ bankens renter	18.162,00
De får i alt udbetalt	25.268,00
med kr. 1396 årlig i godt 18 år i stedet for kr. 1000 årlig i 15 år.	

Med udbetalinger over 13 år:

Deres indbetaling i 27 år – pr. år...	235,44
I alt indbetalt af Dem	6.356,00
+ bankens renter	14.864,00
De får i alt udbetalt	21.220,00
med kr. 1396 årlig i godt 15 år i stedet for kr. 1000 årlig i 13 år.	

Med udbetalinger over 10 år:

Deres indbetaling i 27 år – pr. år...	190,06
I alt indbetalt af Dem	5.132,00
+ bankens renter	10.364,00
De får i alt udbetalt	15.496,00
med kr. 1396 årlig i godt 11 år i stedet for kr. 1000 årlig i 10 år.	

**Dette er imidlertid kun de for-
dele, som banken giver Dem.**

De må desuden fradrage den årlige op-
sparing på selvangivelsen. Der betales in-
gen formueskat af den opsparede kapital,
og de tilskrevne renter er skattefri.
Stiger pristallet, vil udbetalingerne til sin
tid blive reguleret med et særligt tillæg
fra staten, og skulle pristallet falde, vil De
altid få ovennævnte beløb udbetalt.
Skulle man af en eller anden uforudset
grund ikke kunne gennemføre sin opspa-
ring og tvinges til at „springe fra“, taber
man ikke en eneste øre af sine sammen-
sparede penge – tværtimod får man dem
alle igen med renter!

I de unge år ...

leves livet lettere, og man tænker mest på de
nærliggende ting. Mange opgaver skal løses
i den nærmeste fremtid – og alderdommen,
den tænker man ikke ret meget på.

Hr. og fru nygift har rigeligt hænderne
fulde. Starten af hjemmet kostede mange
penge, og nye udgifter melder sig stadig.
Men deres økonomi, den er i orden. Det har

altid kendetegnet det dygtige unge par, at de
lægger budget på langt sigt – og virkelig
overholder budgettet.

„Jeg var forresten inde i Andelsbanken i
dag for at sætte penge ind på bankbogen til
etableringslån“, siger han pludselig. „Vi
kom også til at tale om den nye form for op-
sparing, der lige er blevet indført – du kan tro,

det er tal, der taler

– det er forbavsende, hvad små beløb kan
blive til i årenes løb. De kalder det *pristals-
reguleret aldersopsparing*, og opsparings-
kontoen kaldes en *indekskonto* – ja, det er
en værre mundfuld, men det skal du ikke
blive forskrækket over.

Ordningen går ganske kort ud på, at en-
hver, som er mellem 18 og 52 år, kan åbne
en indekskonto. I forbindelse hermed opret-
tes fra 1 til 4 kontrakter, og hver kontrakt
sikrer kontohaveren en årlig udbetaling på
500 kr. gennem en årrække varierende fra
10 til 15 år. Udbetalingerne finder sted fra
det fyldte 67. år.

Meningen er, at regulere opsparingen så-
ledes, at de opsparede beløb har samme købe-
kraft, den dag de skal udbetales, som de
havde, dengang de blev indsat. Indbetalin-
gernes størrelse ændres, hvis pristallet svinger
op eller ned, og når udbetalingerne skal
finde sted, træder staten til og giver et tillæg,
hvis pristallet skulle stige. Man vil derimod
aldrig, selv om pristallet skulle falde, få ud-
betalt mindre end de penge, man har ind-
betalt + bankens renter.

Det, jeg lægger mest mærke til, er dog, at
det er en meget fin pengeanbringelse – her

skal du se et par eksempler, som banken stil-
lede op for mig. Der er i disse tilfælde regnet
med, at der er tegnet 2 kontrakter, hver på
500 kroner, men ændringer i pristal eller
rente er ikke taget i betragtning, det ved man
nemlig ikke noget om i dag. De tre øverste
regnestykker viser, hvad jeg skulle indbetale,
hvis jeg var begyndt det år, hvor jeg fyldte
20 og ønskede udbetalt 1000 kr. om året i 15,
13 eller 10 år fra den dag, jeg fylder 67.
Hvis jeg først begynder opsparingen, når jeg
fylder 40 år og ønsker de samme udbetalin-
ger, vil det naturligvis blive dyrere for mig
på grund af den kortere opsparingstid.

Du vil jo nok, ligesom jeg selv, gøre store
øjne, når du ser på disse eksempler og
spørge, om det virkelig er rigtigt. Det er rig-
tigt, og det skyldes, at banken giver os ikke
alene højeste rente, men også en overrente
for pengene på indekskonto, og så koster det
os ikke én øre i administrationsomkostninger.

Jeg synes ærligt talt, at man ikke kan lade
være med at tage imod sådan et godt tilbud.
Lad os nu prøve at regne ud, hvor meget vi
kan undvære hver måned til denne opsparing,
og så går vi hen og opretter en indekskonto
for hver af os i

ANDELSBANKEN

LANDET RUNDT

3500 SVINEKROPPE. Tre måneder efter at Andelssvineslagteriet for Ålborg amt i Nørresundby vedtog at lade opføre en ny baconbygning har man kunnet tage en ny, stor saltkælder i brug. Kælderen rummer 3500 svin, og man kan nu opbevare baconsiderne mere forsvarligt end tidligere, da de stabledes for højt under trange pladsforhold. Den nye saltkælder har kostet 370.000 kr. Billedet viser kun et udsnit af det store rum.

IKKE FØDT I GÅR. Andelsteatret har haft stor succes på lystspillet „Født i går“. Teatret besøgte også Bornholm, og da man på Rønne teater skulle begynde forestillingen, savnedes mandskab til at hejse det 100 år gamle fortæppe. De 2 mandlige hovedkræfter, Knud Pfeiffer og Carl Ottosen, viste da, at de ikke var født i går og fik tæppet hejst, så spillet kunne gå sin gang.

OPLEVELSE FOR JOSEPHINE. Under sin foredragstourne rundt i Danmark fik Josephine Baker i Vammen ved Viborg den oplevelse første gang i sit liv at se en dansk kostald. Det skete i Vammen præstegård.

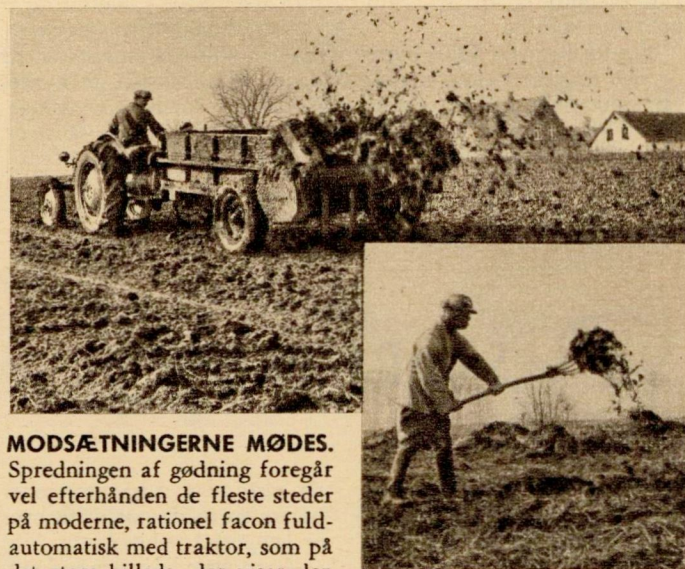
2 GANGE TRILLINGEKONFIRMATION. I Roskilde konfirmeredes i april et hold trillinger, 2 døtre og en søn af sadelmager E. Sørensen, Roskilde. Samtidig konfirmeredes i Søften ved Århus et andet hold trillinger, døtre og søn af gdr. Bjerregård Nielsen, Søften. Billedet t.v. er fra Roskilde, og over disse linjer ses Søften-trillingerne.

FINT SELSKAB. Undervisningsminister Bomholt modtog for nylig en middagsinvitation underskrevet af Fanny og Lisbeth fra Grådyb skole i Esbjerg. Skolens øvelseslejlighed beboes skiftevis af piger fra de ældste klasser. Fanny og Lisbeth, der begge er 15 år og går i 3. eksamensfri m., fandt selv på at invitere ministeren. De optrådte som fuldendte værtinder, og maden smagte ministeren.

ENESTE AF SIN ART. Dette er en „Stampemaskine“, den eneste af sin art i verden. Maskinen er konstrueret af entreprenør Marius Petersen, Fjerritslev. Den benyttes under vejarbejder ved den nye storebæltshavn ved Knudshoved, bevæger sig 5 km i timen og vejer 12 tons.

MODSÆTNINGERNE MØDES. Spredningen af gødning foregår vel efterhånden de fleste steder på moderne, rationel facon fuldautomatisk med traktor, som på det store billede, der viser den effektive spredning. Det er dog ikke alle steder rationaliseringen har fået indpas, og man kan endnu se gødningen kørt ud i bunker på marken, hvorefter

den spredes på gammeldags måde af en mand med en greb. Begge billeder er hentet samme dag fra 2 landbrug ikke langt fra hinanden i Nordsjælland

Forsiden: De to dansere på forsiden hører ubetvinget med i serien: Det arbejdende resultat. Ballet har i vor tid vundet en betydelig plads i det kulturelle liv, og det er med virkelig glæde, man kan konstatere dansk ballets internationale placering. Årsagerne er mange, dels den grundige uddannelse på Det kgl. Teater, dels teatrets enestående repertoire, dels den lange række strålende komponister fra Gade til Riisager. Billedet af de unge solodansere Kirsten Simone og Henning Kronstam i helafteballetten „Tørnerose“ bringes i forbindelse med den danske balletfestival.

Et PRAKTISK brobygningsarbejde

I FORLÆNGELSE af den vareudveksling-aftale, som i fjor blev afsluttet mellem FDB og den sovjetiske fællesforening Centrosoyus, er der fornylig afsluttet en ny og større overenskomst, som i det store og hele skal afvikles i løbet af dette år. Aftalen af i fjor gjaldt vareleverancer til et beløb af 1½ mill. kr. i hver retning. Denne gang forøges vareleverancerne til 3½ mill. kr. i hver retning.

Fra Rusland får FDB hvide og den russiske fællesforening får industrielle forbrugsvarer i bytte, hovedsagelig fremstillet på FDBs egne virksomheder.

BEGGE parter opnår igennem dette arrangement en forretningsmæssig fordel, som burde danne eksempel for lignende udvekslings-aftaler mellem de europæiske landes fællesforeninger. Det er disse opgaver at skaffe varerne frem til deres forbrugerkredse ad kortest mulig vej. Den direkte handelsforbindelse mellem andelsorganisationer må betragtes som den ideelle kanalisering af varestrømmen, men desværre er der kun få resultater af denne slags i den indbyrdes forbindelse mellem de kooperative nationale organisationer.

Hertil kommer, at udveks-

lingsaftalen med Centrosoyus har beskæftigelsesmæssig betydning for både skotøjs- og tekstilindustrien her i landet, to af arbejdsmarkedets brancher, som ikke arbejder med fuld udnyttelse af kapaciteten og arbejdskraften i øjeblikket.

Endelig tjener handelsaftalen som et praktisk brobygningsarbejde mod øst. Hverken politisk eller kulturelt er der mange forbindelseskanaaler ind over jerntæppet. Kan handelen være med til at jævne vejen til forståelse – og det har historien adskillige gange vist eksempler på – bør brugsforeningsbevægelsen yde sin med-

virken i nøje overensstemmelse med sine idealer om størst mulig handelsfrihed landene imellem. De politiske forskelligheder og uoverensstemmelser er ingen begrundelse for at undlade at handle indbyrdes.

FORELØBIG er det en forudsætning, at udvekslingen skal videreføres, når de nu aftalte varemængder er leveret til hver sin side. Forhåbentlig vil med tiden andre end de tidligere nævnte erhvervsbrancher, f. eks. landbruget kunne få mulighed til at gennemføre og udvide en naturlig handelsforbindelse Danmark-Sovjet.

De STORE VARER på kredit I BRUGSFORENINGERNE

DER FINDES to slags kredit i den almindelige butikshandel, konsumkredit og kreditten på varige forbrugsgoder.

Adskillige brugsforeninger har gjort deres yderste for at bekæmpe den første.

Mange har helt afskaffet den og indført kontant betaling for alle varer, som indgår i det daglige forbrug ud fra den helt rigtige grundbetragtning, at det er temmelig urimeligt at give kredit på varer, som forlængst har opfyldt deres bestemmelse i husholdningen.

MEN HVORDAN stiller brugsforeningerne sig til kreditten på varige forbrugsgoder, d.v.s. alle de store ting, som får de-

res faste plads i hjemmet eller på anden måde gør nytte over en længere årrække?

Af to grunde er der god mening i at fordele udgifterne til dem over en rimelig periode, dels fordi de færreste har råd til at præstere betalingen på et bræt, dels fordi de hver dag medvirker til at gøre livet lettere og behageligere og på den måde gør fyldest for en afvikling på længere sigt.

Der er blot to uomgængelige krav, som må stilles til forbrugere, som ønsker at købe på disse vilkår: At de har herredømmet over deres økonomi, så det kan forudses, at de kan opfylde deres forpligtelser, og at de selv bærer byrden af de omkostninger, som følger med

finansieringen af denne anskaffelsesform.

Skal brugsforeningsbevægelsen opnå en rimelig andel i omsætningen af disse goder, må den også præstere en støtte til deres afsætning. Ellers går langt den største del af dette salg udenom brugsforeningerne og FDB.

HIDTIL har der eksisteret en afbetalingsordning for flaskegas, køleskabe, møbler, knallerter og motorcykler. Men med de ret betydelige udbetalinger, som skal præstere i henhold til afbetalingsloven, og de omstændelige kontraktforhold og pantesikringsbestemmelser var der intet vundet ved at udvide denne ord-

ning. Den erstattes derfor af en helt ny fremgangsmåde, som er baseret på kontosalg uden oprettelse af sædvanlig afbetalingskontrakt og derfor helt uafhængig af afbetalingsloven.

Brugsforeningerne er selv herrer over, hvilke afbetalingsvilkår de indrømmer køberne. Salgsarbejdet påhviler dem, og detailfortjenesten tilfalder dem, men rateindbetalingen sker til FDB – dog på den betingelse, at brugsforeningerne til syvende og sidst står inde for gælden, hvis en køber skulle vise sig at være usolid. På denne måde er det de lokale kræfter, som opmuntres til at skabe kontakten med køberne, samtidig med at de har det fulde ansvar for de engage-

menter, der afsluttes, mens FDB som den centrale organisation påtager sig leverancerne og finansieringsopgaverne – en ideel arbejdsdeling og ansvarsfordeling.

GENNEM FDB's isenkramafdeling leveres som en begyndelse køleskabe og fra cykleafdelingen knallerter og cykler på kontosalgsbasis, men det er tanken i løbet af nogle måneder at udvide ordningen til at omfatte flere større ting indenfor udvalgsvarerområdet.

Når en brugsforening har afsluttet en handel, og levering til medlemmet har fundet sted, modtager brugsforeningen den normale detailavance fra FDB, men køberens indbetalinger sker til FDB i de med brugsforeningen aftalte faste månedlige rater. Forrentningen finder sted på den måde, at køberen foruden den normale pris betaler et rentetillæg, som tilfalder FDB, dels som rentegodtgørelse, dels til administrationsomkostninger, et rentetillæg, som er beskædet i forhold til, hvad der er gældende praksis for den slags handel her i landet.

I ALMINDELIGHED kan brugsforeningerne ikke hjemtage eller udstille de store og kostbare artikler, som omfattes af kontoordningen.

Enkelte steder, hvor pladsforholdene tillader det, vil nogle af tingene kunne tages i øjesyn i selve butikken, men reglen vil blive den, at medlemmerne orienteres i et specielt til dette formål udgivet katalog, som indeholder en nøje beskrivelse af de ting, som ordningen omfatter, og som kan bruges til købernes vejledning.

Forhåbentlig vil ordningen vise sig som et godt instrument til at få en livligere omsætning i gang på dette hidtil lidt forsømte område – til lige stor gavn for FDB, brugsforeningerne og forbrugerne.

FINT ANDELS-BANK-ÅR

ET MEGET vellykket forsøg på at forenkle oversigten over Andelsbankens driftsregnskab og statusopgørelse er gennemført i den drifts- og regnskabsberetning, som forelå ved bankens generalforsamling i Ålborg fornylig. Her ses statusoversigten. Tallene er overalt angivet i mill. kr. Den største aktiv-post er udlånene, som er næsten ti gange større end obligations- og aktiebeholdningen. Bankens egenkapital består af andelskapital (ca. 40 mill.) og reserver (ca. 36 mill.), ialt som anført 75,6 mill. Indlånene er fordelt i de to grupper folio og kontokur (forretningspengene) og bankbog og opsigelse (de alm. indlån). Mellemregnskabet med andre banker, viser et tilgodehavende på aktiv-siden, som overstiger en skyld på passiv-siden. De fire efterfølgende kolonner giver indtryk af de foregående års status, opdelt i en målestok af hundreder mill. kr. Forskydningerne på status fremgår ved sammenligningen af signaturerne for indlån, egenkapital etc. Udlånenes fordeling, henholdsvis i procent og penge, fremgår af den lagkagedelte „krone“ og dens „skygge“.

Foruden denne skematiske opstilling indeholdt beretningen naturligvis den sædvanlige udførlige regnskabsoversigt, som blev kom-

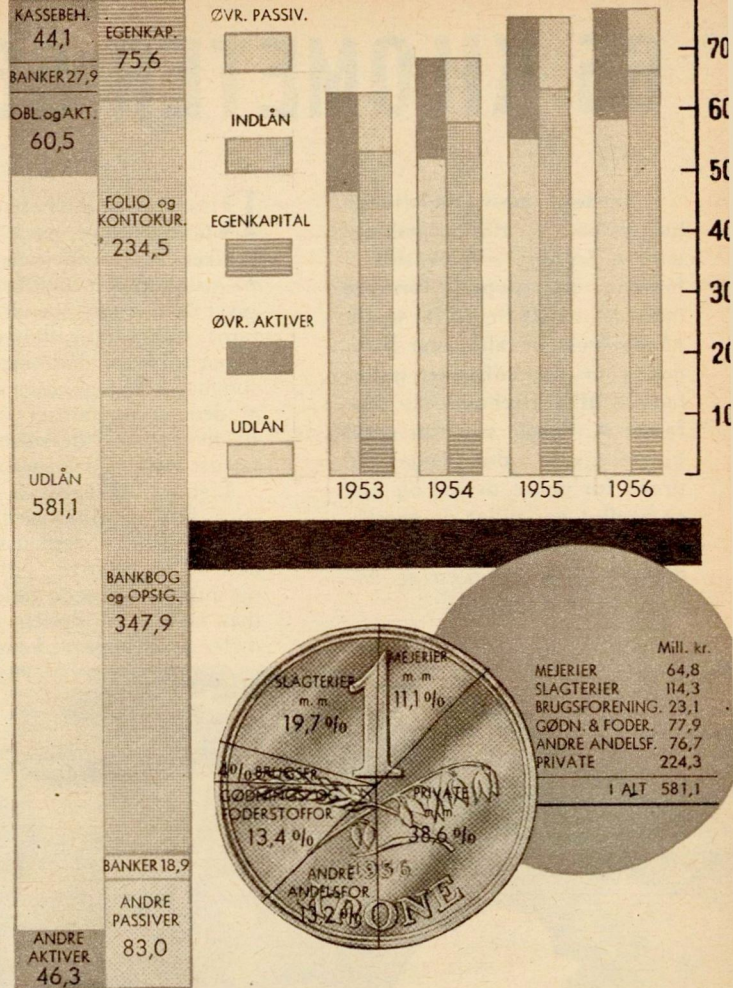
menteret af såvel bankens formand, gdr. Th. Thomsen som førstedirektør Ric. J. Eriksen. Formandens beretning var meget pessimistisk overfor forholdenes udvikling i landbruget. Han understregede, at mange landmænd har ringe modstandskraft overfor den sidste tids prissvingninger bl. a. på grund af den tyngende kontaktgæld, som kræver store renter og afdrag. Der er ikke på kort sigt store muligheder for at reducere omkostningerne, da folkehold i forvejen er bragt længst muligt ned. Mange flere burde optage lån i kredit- og hypotekforeninger, da det trods store kurstab er billigere penge end den kortfristede kontraktgæld.

Den samlede sum af nye udlån i 1956 er 75 mill. kr. Når disse opgaver kan løses, skyldes det en stadig tilgang af faste indlånsmidler, i 1956 alene 24 mill. kr. på disse konti.

Af ca. 6 mill. kr. i driftsoverskud (1/2 mill. kr. mere end i fjor), blev ca. 3,6 anvendt til forøgelse af bankens lovmæssige og ekstra reserver, og ca. 2,35 mill. kr. blev udbetalt i udbytte af andelskapitalen. Af nettooverskudet anvendtes således 60 pct. til konsolidering, og reserverne udgør herefter 92 pct. af andelskapitalen – en meget smuk stilling.

Til repræsentantskabet nyvalgte medlem af FDB's bestyrelse gdr. Henning Nielsen, Hårby pr. Skanderborg.

Generalforsamlingen sluttede med en hyldest til den nu afgående formand, gdr. Th. Thomsen og mangeårigt repræsentantskabsmedlem lærer Tudvad, Boestofte.

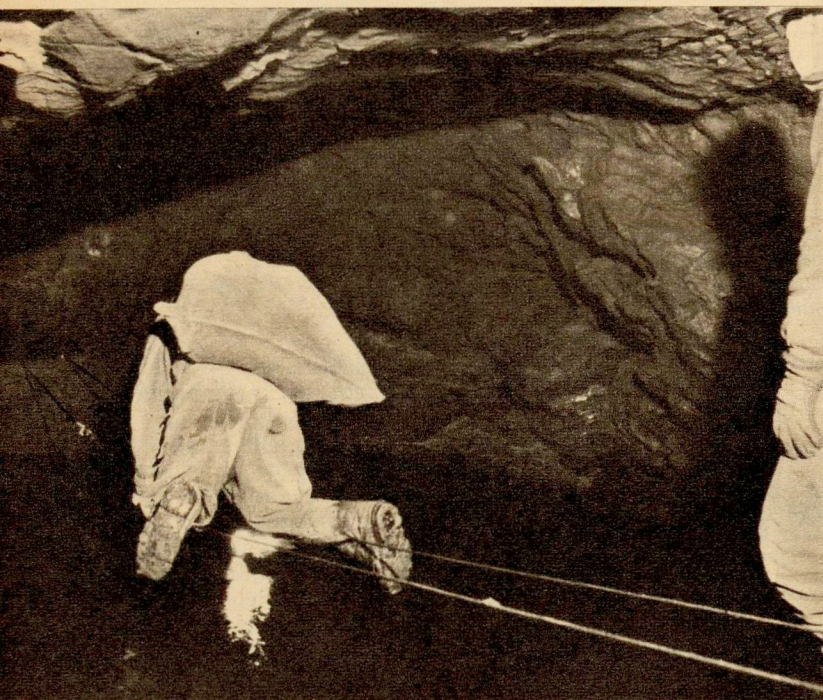
Lederen af den russiske forhandlingsdelegation, præsident for Centrosoyus bestyrelse, A. P. Klimov, ses (til venstre) sammen med FDB's førstedirektør Ebbe Groes, fotograferet under handelsforhandlingerne i København, der omtales i den ledende artikel på side 4.

65 KILOMETER GENNEM BJERGETS DYB

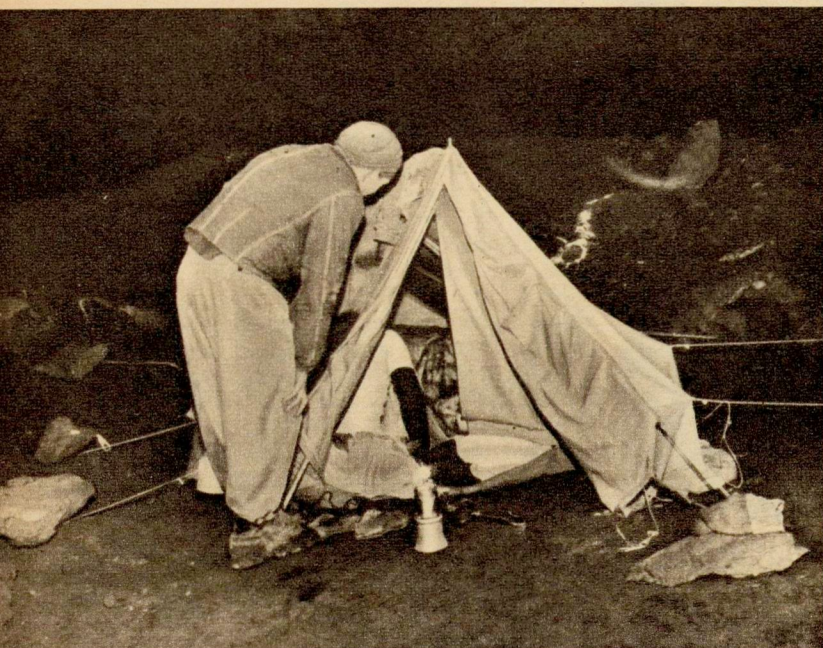
I verdens mest omfattende hulesystem – Hölloch-hulerne midt i Schweiz – blev sidst i februar en gruppe forskere indesluttet i 115 timer, før hjælp nåede frem. 65 kilometer hulegange er her udforsket under ledelse af den schweiziske professor A. Boegli, som har givet oplysningerne, der ligger til grund for denne artikel og lige så venligt har stillet de enestående fotografier til bladets rådighed. Eneret til tekst og billeder: A. Boegli.

RUNDT OM i verden findes hulesystemer, som har trukket sig menneskers fantasi på grund af den mystik, der omgiver dem. Særlig kendt er grotterne ved Han i Belgien, som ingen turist på disse kanter forsummer at besøge. Men de fleste af dem er miniaturer i forhold til, hvad man i de sidste år har fundet frem til i Schweiz.

Lige op ad turisternes slagne stier, kun en time med bil fra Luzern findes verdenssensationen: Det største udforskede og mest forgrenede hulesystem, man kender på kloden. 65 kilometer hulegange er kendt i alle

For at nå frem til de indesluttede i hulerne, måtte undsætningen i februar i år ofte klatre over søer på „broer“, der blot var to stålwire spændt over vandet.

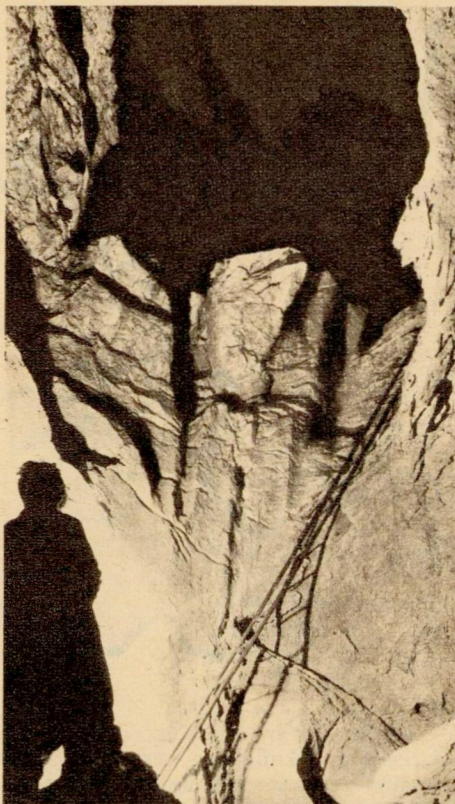
I Wasserdorn, dybt inde i hulesystemet, løber en lille bæk, men i smeltetiden svulmer den så vældigt op, at hulegangen er lukket af vand. Vejen frem – eller tilbage – er spærret, til vandet atter falder.

Omkring nytår prøvede professor Boegli at benytte telte i forskningsarbejdet i hulerne. Bekvemmeligheden er stor, men byrden tynger svært på de i forvejen godt belæssede huleforskere.

enkeltheder, mens et ukendt antal huler endnu skjuler sig i det evige mørke.

Siden 1946 har professor Boegli og en håndfuld lige så begejstrede medarbejdere kortlagt Hölloch-hulerne og er nu kommet så dybt ind i den underjordiske verden, at deres fjerneste position er over 20 marchtimer fra indgangen.

Det var ved et rent tilfælde, man lærte Hölloch-hulerne at kende. En dag i 1875 var en bjergbonde på vandring i en slugt i Muotadalen, og han lagde da mærke til, hvordan sneens smeltevand på sin vej ned ad bjergsiden med eet forsvandt ind i bjerget.

Stigen rækker op til Alligatorslugten og peger på det sted i huleafsnittet Seangang, hvor professor Boegli med tre kammerater var indespærret 224 timer i august 1952, og hvor en gruppe besøgende måtte opholde sig indespærrede 115 timer i februar i år.

I de følgende tredive år blev seks kilometer af hulens gange udforsket, de første seks hundrede meter af hulerne blev en lille turistattraktion, og sådan sov Hölloch-hulerne tornerosesøvn lige til 1946. Flere forskellige forskergrupper begyndte da at arbejde, men de indså snart, at opgaven var så stor, at der måtte samlet ledelse til. Der dannedes derfor et „arbejdsfællesskab“ med professor Boegli som videnskabelig leder og en af hans gode medarbejdere som teknisk leder.

Teknikkens rolle i huleforskningen kan

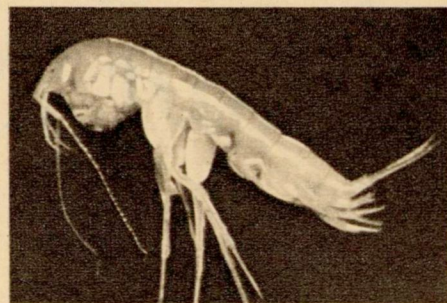
ikke vurderes højt nok. Sikkerhed går frem for alt. Den tekniske leder skal sørge for rigtige klatrereb og rebstiger (af dyrt nylon eller perlon). Han skal sørge for det rigtige fodtøj, gummibåde, telte, fødevarer, lys og tæpper. Hver stump af dette kostbare materiale har arbejdsfællesskabets medlemmer selv betalt, de har selv slæbt og båret det rundt i hulerne, har endog af deres egne penge indkøbt forsyningerne til nødstationerne rundt om i hulerne.

Disse stationer blev oprettet efter professor Boeglis uhyggelige oplevelser i sommeren 1952. I afsnittet *Seengang* (se kortet) blev hans vej mod udgangen med eet spærret af indtrængende smeltvand. Hulens gang var netop her i U-form, og vandet fyldte Uets nederste krumning. Videre fremtrængen var umulig, før vandet sank. I 224 timer opholdt professoren sig på en lille klippeafsats med tre ledsagere. Professoren tilføjer, at til trods for kun seks graders varme og den store luftfugtighed, tog ingen skade. Hvordan opholdet så har været – ja, det må man selv tænke sig til.

Efter denne oplevelse oprettede hulforskerne fem stationer, der alle er anbragt højere end det højeste punkt, vandet kan nå. En af nødstationerne kom til virkelig nytte i år, da en gruppe besøgende under føring af arbejdsfællesskabets medlemmer i februar blev indespærret i Seengang, samme sted og på samme måde, som professor Boegli indespærredes i 1952. Takket være nødstationen kunne de klare sig i de 115 timer på afsatsen, før de blev roet bort i gummibåde.

Hver gang forskerne når en ny hulegang eller et nyt rum, bliver det opmålt på alle leder. Dets dybde under havoverfladen (gennemsnitligt drejer det sig om 600 meter under havet) konstateres ligesom hullens geologiske struktur og tilstedeværelsen af liv. Hvide, blinde krebs er de største dyr, man hidtil har set.

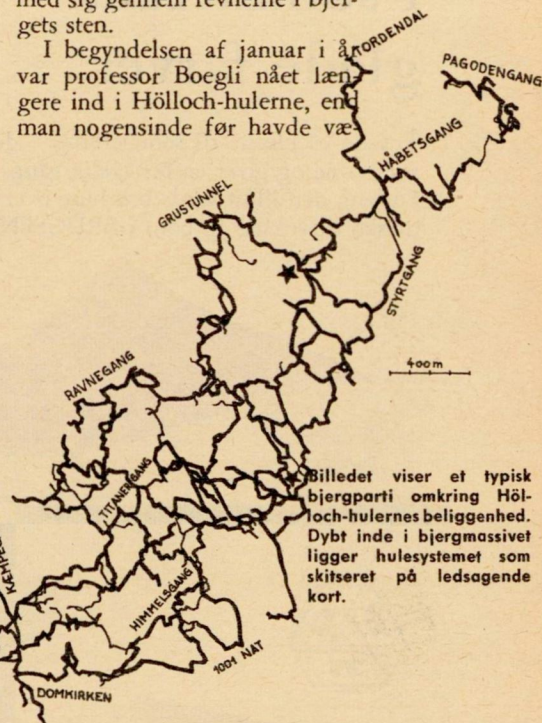
Alt er undersøgt, før man trænger videre frem, og på dette grundlag er fremkommet en næsten komplet videnskabelig beskrivelse af Hölloch-hulerne.

Blinde, hvide krebs er de største dyr, man hidtil har fundet i Hölloch-hulerne.

Hvordan er sådanne huler opstået? Svaret er en henvisning til de kalklag, der kan være klemte inde i bjergenes stenmasser i forhistorisk tid. Vand fra overfladen siver udsælselig ned gennem klippernes små revner, i århundredtusindernes løb opløser dette vand, hvad det møder af kalk, fører opløsningen med sig dybere ind i bjerget, og efterhånden som tiden går, fjernes al kalk helt i lagene mellem stenene. Tilbage er en hule. Sådan sker det også, at der fremkommer huler i etager over hverandre, og det er også på denne måde, „drypstene“ fremkommer, når vandet fører kalken med sig gennem revnerne i bjergets sten.

I begyndelsen af januar i år var professor Boegli nået længere ind i Hölloch-hulerne, end man nogensinde før havde været.

ret. Under forskningen (i Pagodengang – se kortet), stod professoren med eet overfor en lodret faldende skakt. Dens sider var så glatte, at klatring var umulig, ingen af de klatretøve, han havde med, rakte til skaktens bund. Ekspeditionen var tvunget til at vende tilbage, men en dag går vejen alligevel ned i den mystiske skakt, måske til nye hulegange og sale inde i bjerget.

NORDENS *første* HOVEDSTAD

... DER STÅR EN HANE oppe på volden. En særdeles vigtig hane, og en lille flok forpjuskede høns. Jagten på regnorme er gået ind, og hønsene har travlt ned ad voldens sider. De skraber i jorden og klukker fornøjet for hver ny bid, de finder frem. På den anden side af den våde og smattede markvej står hønsefarmen selv i døren til sin faldefærdige barak. Fra skorstenen snor en blålig røg sig op mod den grå himmel.

– Hanen, hønsene og hønsefarmen er helt alene om at repræsentere det levende liv her på stedet, og det til trods for, at de allesammen opholder sig inden

for rammerne af en af vikingetidens største danske byer – Hedeby ved fjorden *Slien*, lige overfor vore dages *Slesvig*. For ca. 1000 år siden lå her en af tidens virkelige storbyer, en driftig by med myldrende liv. I dag er der åbent terræn over det hele. Voldene rejser sig som en beskyttende halvkreds rundt om de underjordiske tomter, og kun den tynde røgstribe fra hønsefarmens skorsten antyder, at der overhovedet er liv på det kæmpemæssige areal.

En efterårsdag i året 804 standsede den danske konge *Godfred* sin hest på omtrent samme sted, hvor hønsene i dag går og

pikker orm. Foran ham lå en lille, uanselig og ubefæstet handelsplads, som nærmest tjente som rastested for handelsfolk, når de var på rejse. Kong *Godfred* skrev sig stedets udmærkede beliggenhed ved den lange, smalle fjord bag øret, og kort efter var hans folk i fuld gang med at anlægge en by – en virkelig by skulle det være, ikke noget småligt pjatteri – men en driftig handelsby med håndværkere og industri.

Hedeby var antagelig den eneste af alle Danmarks byer, hvis planlægning var gennemført i alle detaljer, før der overhovedet var tale om dens befolkning. Kong *Godfred* var imidlertid udmærket klar over, at det ikke nyttede meget at befolke den nye by med lutter vikinger og krigsfolk. Slagsmål og drikkeri ville ikke føre til noget – men vikingerne kunne bruges til at skaffe befolkningen. *Godfreds* krigere sejlede syd på, og da de havde indtaget den vendiske havneby *Rerik*, tvangsforflyttede man simpelthen hele befolkningen til Hedeby, hvor fangerne meget snart fandt sig til rette og gav sig i lag med deres daglige erhverv.

Hedeby voksede i et forrygende tempo, for kong *Godfred* havde set helt rigtigt, da han udvalgte det lille nor til sin handelsstad. Hedeby fik vejforbindelse med vestkystbyen *Holtingsted* – og i løbet af ganske få år blev Hedeby Nordens største transit-havn. Al handel fra Østersølandene til f. eks. England – og omvendt – kom til at gå over Hedeby, og da man under de efterfølgende konger gjorde *Ejderfloden* sejlbar, kunne varerne i pramme fragtes tværs over Jylland og oplagres i pakhuse i Hedeby, inden videre forsendelse – f. eks. til sven-skernes hovedby *Birka*. De handlende i Hedeby tjente

SUNDE TRÆSKO

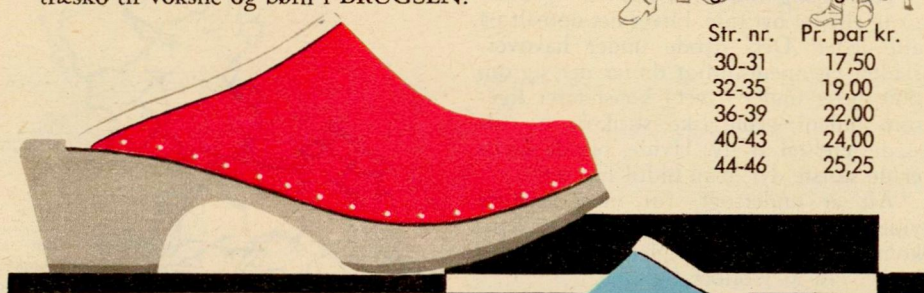
i sommerens
glade farver...

Træsko er ideelle til sommerbrug – de er ikke for varme og giver en behagelig gang. Forlang den illustrerede brochure over sommertræsko til voksne og børn i BRUGSEN.

Sommertræsko, nr. 1955
røde og lavendelblå,
leveres normalt med
gummibeslag

Str. nr.	Pr. par kr.
30-31	17,50
32-35	19,00
36-39	22,00
40-43	24,00
44-46	25,25

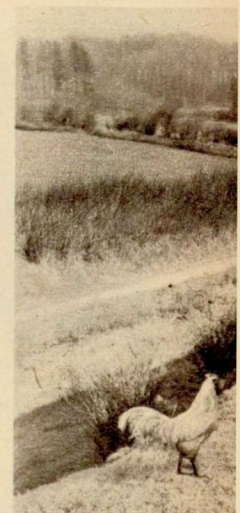

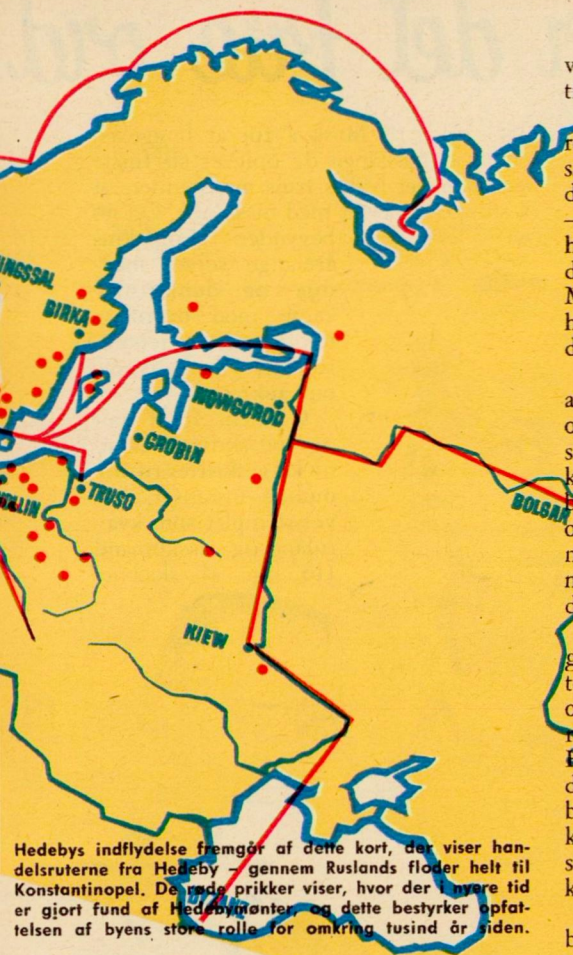
Barnetræsko med bagrem, nr. 1954
røde, lavendelblå og bambusfarvede uden gummibeslag

Str. nr.	Pr. par kr.
20-23	10,00
24-27	10,75
28-31	12,40

DET BETALER SIG AT KØBE I **BRUGSEN**

vold ned mod Slien antog et kosmopolitisk præg.

På stranden stabledes kostbart pelsværk, rensdyrtakker og hvalrostænder. Her var smukke klæder, våben, metaller, besynderlige krydderier, smykker, sølv og guld – og ikke så sjældent hændte det, at man havde slaver med hjem – krigsfanger, der blev solgt på stedet for højeste bud. Mangen russer og antagelig også araber har gjort træletjeneste i husene og på voldene omkring Hedeby.

Bysamfundet bag de store fæstningsanlæg udviklede i årenes løb stor industri og kunsthåndværk. På museet på Gottorp slot kan man i dag se meget smukke smykker og våben i sølv og bronze. Pelsværket blev garvet og forarbejdet til klædnings, og i byens industrikvarter arbejdede folk med at udvinde jern af myremalm – en metode, som har været anvendt lige siden da.

Hedeby har i de sidste år været en guldgrube for arkæologerne. Et meget omfattende arbejde er foregået i de sidste år – også med dansk medvirken – og dette er resulteret i, at man har fået klarhed om Hedeby, ikke alene selve byen, men også dens havneanlæg. Her gemmes på Sliens bund rester af skibe, og man venter at kunne bjerpe en hel del af disse interessante rester, så billedet af denne fortidsby kan blive fuldent.

Det gamle Hedeby frembød et broget billede. Husene – af hvilke enkelte var temmelig store – var koncentreret langs et vandløb, der skærer sig tværs gennem befæstningens halvcirkel. Her hentede beboerne drikkevand, hvis de endnu ikke havde haft tid til at grave egne brønde med stensætning og vippeanordning. Moderne forskning mener endog, at vandkraften har været udnyttet til drivkraft i f. eks. kværne o. l.

Hovedgaden gik fra nord til syd, og den var forsynet med plankebrolægning, så beboerne kunne holde fødderne tørre. Alle husene vendte

gavlen mod gaden, og husene lå tæt. Enkelte af bygningerne var forsynet med et fundament af groft tilhugne kampesten, men de fleste bestod simpelthen af tynde træstammer, der var stukket ned i jorden sammenflettet med riskviste og klasket til med ler. Taget var af siv eller lyng, og gulvet var stampet ler – hvis det da ellers kunne ses for alt det skidt og møg, der flød rundt allevegne.

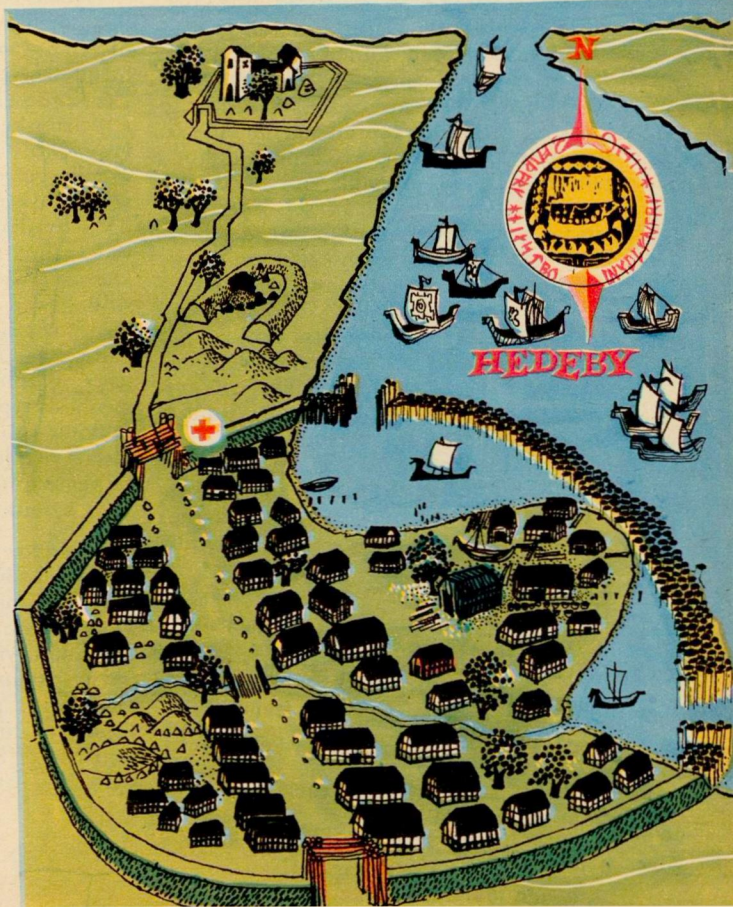
Hedeby tid som storby – ja, som by i det hele taget – lader sig ret nøje afgrænse. Kong Godfred begyndte opførelsen af byen – *Nordens navle* – i 804. Ca. 900 blev den stormet og indtaget af svenske vikinger under kong *Olav*, som begyndte at befæste den. Men i 934 blev tyskerne herre i Hedeby, idet kejser *Henrik* gennemførte et vellykket angreb fra den nyopførte fæstning i Itzehoe. Allerede i 983 satte *Svend Tveskæg* sig fast i byen, og så blomstrede Hedeby ligetil 1050, da *Harald Hårderåde* rettede et knusende slag mod staden. Hvert eneste hus blev brændt af og jævnet med jorden, og ikke engang *Ansgars* trækirke nord for byen blev levnet. Alt blev totalt ødelagt, og kun kirken blev genopført i en skikkelse, hvis rester, store kampesten, sammenstillet uden bindemidler, stadig kan ses.

Men skønt Hedeby sover århundredernes lange søvn under de frodige marker, kan man dog stadig promenerer på „strøget“ i den gamle handelsstad. Man går ind af Nørreport lige overfor hønsefarmerens hus – og den hullede markvej, som strækker sig til Sønderport på voldens modsatte side, er Hedeby hovedgade, stedet, hvor repræsentanter for alle Europas folkeslag satte hinanden stævne.

store penge, og de omfattende vikingetogter, som danskerne foretog netop i disse år, bidrog paa afgørende vis til velstanden. Danske vikingeskibe trængte frem overalt, nord om Norge, ned gennem Rusland til det kaspiske hav og videre frem i Orienten. Masser af steder rundt om i Europa bekræfter fund af Hedeby-mønter danskernes ivrige handel. Når vikingeflåden vendte tilbage til Hedeby efter et veloverstået togt i udlandet, så stævnedes handelsfolk sammen fra syd og nord – og byen med de lave huse bag den kæmpemæssige halvkreds-

Herover ses den gamle byvolds rester, fotografiet er taget det sted på kortet til højre, der er mærket med kryds. Kortet giver et indtryk af Hedeby's omfang i storhedstiden med den driftige by og godt afspærrede havn, beskyttet af et palisadebolværk.

Litteraturens kamp for det frie ord

Vi har efterhånden alle fået en vis fornemmelse af, at der er ved at foregå en befrielsesproces inden for litteraturen i Sovjet. Hvor meget eller hvor lidt er der om det?

Den fremtidige historieforskning vil for eller senere være i stand til objektivt at påvise, hvordan det stalinistiske system fra 30'rne til Stalins død i marts 1953 skridt for skridt slavebandt al kunst og litteratur under en parole, som kaldtes *den socialistiske realisme*. Kunstnerne og forfatterne modtog deres direktiver fra det kommunistiske partis organer, som alene havde ret til at vide, hvad der skulle forstås ved socialistisk realisme. Kunstnernes og forfatternes opgave bestod i at opdrage folket til den rette marxistiske tro, fylde det med optimisme og overbevise det om, at man var på vej mod virkeliggørelsen af den ideelle stat. Den litterære kritik passede nøje på, at disse principper blev iagttaget, og som følge deraf stivnede den sovjetiske kultur i en kedsommelig receptkunst og receptlitteratur.

Næsten umiddelbart efter Stalins død kom der bevægelse i sovjetisk kultur, og det var litteraturen, der gik i spidsen for den. En hel bølge af romaner, noveller og skuespil, fulgt af en bølge af litteraturkritiske artikler, brød pludselig frem, og ideer, som ingen ville have vovet at udtale under Stalins regime, blev luftet med en dristighed uden lige.

Særlig sensationel virkede Ehrenburgs meget omtalte roman *Tøbrud*, som udkom i et tidsskrift i maj 1954, og snart derefter offentliggjorde et andet tidsskrift den unge forfatter Daniil Granins roman *De søgende*. Man kunne nævne langt flere. Fælles for dem var en til at begynde med forsigtig, senere stadig mere dristig kritik af samfundsforholdene under Stalin, men karakteristisk nok nøjedes forfatterne ikke med at snakke om den dystre fortid, men gik lige løs på selve det sovjetiske samfundssystem. De fejl, der blev kritiseret, blev ikke fremstillet som midlertidige mangler, der kunne overvindes, men som træk, der var karakteristiske netop for dette system og altså ikke kunne rettes, medmindre selve systemet gennemgik en revision. Partiet, som ikke ville og heller ikke kunne bruge Stalins gamle, brutale metoder, var dog atter og atter nødt til at gribe ind på en mere tilsløret og forsigtig måde, og partikritikken sled i det med at bortforklare skavankerne eller forhindre forfatterne i at gøre alt

for meget ud af disse skavanker. At dette ikke længere lader sig gøre så nemt som under Stalin, finder vi et nyt bevis på i en roman af den unge forfatter *Vladimir Dudintsev*, som blev offentliggjort i et tidsskrift i efteråret 1956, og som nu er udkommet på dansk. Romanen har den betegnende bibelske titel *Ikke af brød alene* -.

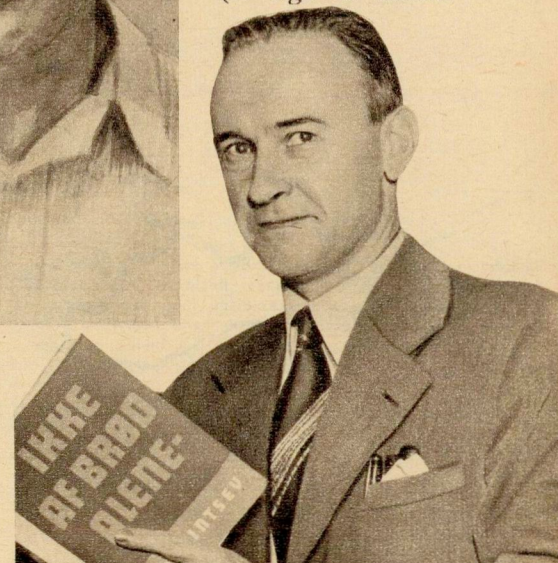
Handlingen i denne roman kan betegnes som forløbet af en arbejdsproces, som kampen om virkeliggørelsen af en ny maskine til automatisk centrifugal støbning af rør. Der er blevet opfundet to typer, den ene af et kollektiv, som grupperer sig omkring den anerkendte autoritet, professor Avdijev, den anden af en ukendt lille opfinder ved navn *Lopátkin*. Selve opfindelsen og arbejdet med at realisere den er skildret med en rigdom på tekniske detaljer, som det koster en almindelig læser lidt besvær at følge med i. I første omgang er det professor Avdijevs maskine, der går af med sejren, skønt den er behæftet med påfaldende fejl og mangler. Men i anden omgang sejrer Lopátkins geniale idé - takket være et indgreb fra højere magter.

Dybere set er det imidlertid ikke kampen mellem to maskiner, som romanen drejer sig om, men kampen mellem to mennesketyper. Den ene type er forankret i et konservativt miljø, hvor man tænker i mekaniske baner og lader sig lede af grovt egoistiske og materialistiske begrundelser. Den anden type udmærker sig ved en asketisk og idealistisk tænkemåde og - hvad der næsten er det vigtigste - ved en ligefrem tilspidset individualisme. Den førstnævnte mennesketype sikrer sin stilling ved at udnytte alle forbindelser med mægtige organisationer, institutter, partceller, indflydelsesrige fabriksdirektører og ophøjede ministerier. Den anden mennesketype foragter alle disse magtfaktorer, stoler med genial besættelse på ideens overlegenhed og øser sin kraft af sit venskab med små, hæderlige, uførdævede kammerater.

Lopátkin, opfinderen, er romanens helt. Før 1937 var han en simpel mekaniker på en bilfabrik. Så studerede han nogle år ved universitetets naturvidenskabelige fakultet og blev 27 år gammel fysiklærer ved en skole i en sibirisk provinsby. Her får han sin første idé til en ny rørstøbningsmaskine, opnår efter 8 måneders ventetid anerkendelse hos patentbureauet i Moskva, bliver

1943 kaldt til Moskva for at bygge en model af maskinen og oplever sit første nederlag: det lykkes hans modstandere at få stoppet arbejdet med maskinen. Og nu begynder Lopátkins årelange sejge, ihærdige og dumdristige kamp mod overmagten, mod sovjetsamfundets formalistiske bureaukrati.

Gennem år af sult og nød skriver han sine klageskrifter til alle mulige instanser, bliver stemplet som kværlulant og fiaskomand (to lige så skæbne-

Forfatteren og hans danske tolk. Øverst et billede af Vladimir Dudintsev, og herover lektor Georg Sarrau, der har oversat hans roman til dansk for forlaget Fremad.

svangre betegnelser i Sovjet som i USA), bliver draget ind i en intrige, der skal uskadeliggøre ham, og havner endelig i 1949 i det hemmelige politis klør. Anklaget for at have bagvasket sovjetsystemet og røbet statshemmeligheder for uvedkommende (sin egen elskerinde eller kone) dømmes Lopátkin til 8 års tvangsarbejde i en sibirisk koncentrationslejr og forsvinder fra Moskvas horisont.

Forhørene i politiets hovedkvarter og behandlingen af hans sag i militærtribunalet er skildret med en ætende ironi og vældig sagkundskab - Dudintsev var selv i en periode ansat ved et sibirisk militærtribunal. Når det hedder i romanen, at Lopátkin blev frigivet fra koncentrationslejren efter bare halvandet år, og at han allerede i 1951 kunne vende rehabiliteret tilbage til Moskva og føre sin maskine til sejr, så er det lidt af en tilsnigelse. Den slags rehabiliteringer skete yderst sjældent før Stalins død. Men det vandle i denne lykkelige slutning er der i nogen grad bødet på ved, at samtlige mere eller mindre kompromitterede parti-

IKKE AF BRØD ALENE - hedder en bemærkelsesværdig russisk roman, der er et opgør med sovjetstyret. I anledning af romanens fremkomst på dansk giver professor Ad. Stender-Petersen i denne artikel en redegørelse for romanens indhold og fremhæver de - for russerne - nye tanker, som bogen indeholder.

i Sovjet

og ministerialautoriteter, inklusive den dybt usympatiske, videnskabelige *monopolist*, professor Avdijev, ganske rolig bliver siddende i deres stillinger, lidt slukøret, men ustraffet og uberørt af, hvad der er sket. Ikke mindst i dette træk rører Dudintsev en dristig ironi: det bureaukratiske apparat er blevet tvunget til at lade den ensomme opfinder slippe igennem, men det har ikke opgivet kampen og skal nok også holde sine stillinger.

Det, som gør romanen særlig interessant, er skildringen af, hvordan ellers hæderlige mænd ganske langsomt suges ind i den bureaukratiske mentalitet. Roden til det onde ligger psykologisk i, at begavede, dygtige og i grunden ærlige embedsmænd til at begynde med gør sig det til en regel først at lære at lystre deres chefer, inden de selv kan tillade sig at kommandere. Men hvert skridt, som fører dem op ad karrierens rangstige, stiller dem overfor stadig højere chefer, og har man endelig nået det højeste trin, ministerposten, viser det sig, at den pågældende bureaukrat i reglen i den grad er spundet ind i nettet, at han bliver sine slavers redskab. En mere blodig-ironisk afsløring af den sovjetiske kræftskade er aldrig foretaget i den russiske litteratur.

Men også ellers er romanen gennemsyret af ironi og satire over den sovjet-russiske virkelighed og mentalitet. Sædvanligvis er det sådan, at når den sovjetiske kritik står overfor en eller anden vigtig skavank i samfundet eller mentaliteten, klarer den sig ved at hævde, at den pågældende skavank er en ikke overvunden rest af kapitalismen. Det er jo den letteste udvej. Men Dudintsev er ikke bange for at foregribe denne undskyldning og vise dens tomhed. Han lader en gammel, afskediget professor, Lopatkins ven, påstå, at disse formentlige rester i virkeligheden er en væsentlig bestanddel i selve det sovjetiske system. Han anfører beviser herpå.

En blikkenslager, som er ansat i et huskompleks og bare får 400 rubler for dette job, tænker ikke på at søge plads på en fabrik, hvor han kunne tjene langt mere. Han foretrækker at organisere en lille blikkenslagergruppe, som om søndagene påtager sig at opføre garager for lykkelige ejere af Pobéda-biler, og tjener rent privatkapitalistisk så meget, at han kan flutte sig med et fjernsynsapparat.

En ingeniør af georgisk afstamning skaffer sig regelmæssigt frugter og krydderier fra Kaukasus og sælger dem på den officielle sorte børs. Han tjener en masse penge på den måde.

En kontorchef, som burde ofre al sin tid på at trænge ind i kærnen af de anklageskrifter, som han skal udtale sig om, foretrækker at behandle dem rent formelt og overfladisk for ikke at behøve at forsumme sin villa, sit søndagsfiskeri, sin

sport – samtidig med at han altid er parat til at holde patriotiske taler om nødvendigheden af at fremme og støtte demokratismen i alting.

Bureaukrati og privatkapitalistiske tendenser løber parallelt med hinanden. Sygdommen i den sovjetrussiske organisme er blottet, så enhver kan beskue den. Men ikke nok med det. Dudintsev er så dristig, at han piller ved selve det sovjetiske grunddogme – partiets ufejlbarlighed. Med klare ord (og underforstået) hævder han, at den sunde kraft, der baner sig frem nede fra, ikke har noget med partiets autoritet at gøre, men er noget, der på trods af partiet og uafhængigt af partiet, ja ganske upåvirket af alle kommunistiske teorier gør sig gældende og driver idealisterne frem til både at arbejde uselvisk og tage kampen op med autoriteternes negative og nedbrydende magt.

Da romanen begyndte at udkomme i tidsskriftet *Novyj Mir*, vakte den straks

sensation. Kendte mænd udtalte sig entusiastisk om bogen. Man talte om, at romanens fremkomst betød et åndepust fra en gryende ny tid. Dudintsev blev berømt i hele Sovjetunionen. Men så tog partimaskinen, partikritikken, denne ulyksalige kværn, der kan male alt sønderogsammen, fat. Der blev foranstaltet offentlige og lukkede diskussionsmøder, hvor ortodokse kommunister først forsigtigt, så stadig dristigere begyndte at tale om, at romanen fortegnede og fordrejede den sovjetiske virkelighed. Denne proces er ikke afsluttet endnu. Forleden protesterede Dudintsev selv imod, at man i Danmark publicerede den oprindelige version af hans roman i stedet for at holde sig til den forbedrede nye udgave, som han åbenbart, vejledet af partiet, arbejder på. Ingen vil lade sig narre heraf. Tusinder har læst romanens første udgave, nye tusinder vil nu læse den. Ikke ret mange vil gide købe den reviderede udgave. Partiet har nok atter sejret, men denne sejr er i virkeligheden et nederlag.

Sommerens elegante nylonstrømpe

Dessin 3/202 fås i 15 den. 60 gg.,
og det er den fine NORITA kvalitet
- raffineret og spindelvævstynd

825

- og så får De endda dividende

Det betaler sig at købe i **B. RUGSEN**

FDBs formand, professor P. Nyboe Andersen, indledede mødet på stifternes vegne. T.h. generalforsamlingens sekretær, lærer Kr. Jørgensen, Jelling.

anvendelse i husførelsen for derigennem at skaffe andelshaverne og disses eventuelle medlemmer gode og billige varer af denne art."

Endvidere bestemmes, at virksomheden drives efter andelsprincipper, og at bestyrelsen er bemyndiget til at lade foreningen løse næringsbrev, så magasinerne kan handle åbent med medlemmer og ikke-medlemmer uden at være bundet af rekvisitionssystemet.

Paragraf 3 ansætter foreningens andelskapital til 2 mill. kr., fordelt i andele af 500 kr., men åbner adgang for bestyrelsen til at udvide andelskapitalen helt op til 10 mill. kr. Ved behandlingen af denne paragraf fremkom fra forsamlingen to indlæg, som gik diametralt modsat hinanden.

paragraf 10 bestemmes, at hver andel på 500 kr. giver en stemme, men ingen andelshaver kan på generalforsamlingen råde over mere end 100 stemmer. En af de delegerede protesterede mod denne bestemmelse. Som gammel andelsmand måtte han gå ind for reglen: En forening – een stemme. En anden af de delegerede foreslog stemmeretten begrænset til et maksimum af 50 stemmer.

Dirigenten: Når det drejer sig om personligt medlemskab er det en given sag, at alle medlemmer har samme stemmeret. Men her er der tale om en sammenslutning af organisationer. FDB er ikke eet medlem, men flere hundredtusinder.

De stillede ændringsforslag blev trukket tilbage uden afstemning.

For bestyrelsesvalgets vedkommende blev der af uddelerforeningens formand A. Rasmussen, Kongerslev, stillet forslag om at udvide bestyrelsesmedlemmernes antal til syv. Han understregede samtidig betydningen af, at der blev plads til to uddelere i bestyrelsen, da varehusforeningen i høj grad ville have brug for uddelernes støtte.

Professor Nyboe Andersen havde ingen principielle indvendinger mod en udvidelse af bestyrelsen. Når antallet i vedtægtsforslaget var fastsat til 5, var det ud fra ønsket om at sikre størst mulig koncentration i ledelsen.

Ved afstemningen forkastedes forslaget om bestyrelsesudvidelse til 7 medlemmer. Der var et lille flertal for udvidelse, men den lod sig ikke gennemføre, fordi der kræves $\frac{2}{3}$ majoritet. Derimod vedtoges et andet forslag om at lade suppleringsbestemmelserne udgå. Der er altså ingen suppleanter til varehusforeningens bestyrelse.

De efterfølgende bestemmelser om bestyrelsens funktioner blev uændret vedtaget. Ifølge disse vælger bestyrelsen selv sin formand.

Der blev fra stifternes side stillet forslag om to helt nye paragraffer, som skal sikre varehusforeningens andelshavere en vis lokal repræsentation. Professor P. Nyboe Andersen oplyste, at man havde været

DEN NYE VAREHUSFORENING STIFTET

Magasinet i Holbæk bliver selvstændigt

DEN NYE VAREHUSFORENING, som for fremtiden skal drive de fleste af de hidtidige FDB magasiner, er nu en realitet. Den stiftende generalforsamling fandt den 25. april sted i Ålborg under så levende tilslutning fra de deltagende brugsforeninger, at de delegerede ikke kunne rummes i salen, en del måtte følge forhandlingerne fra de tilstødende lokaler.

Efter at forstander Arnfred var valgt til ordstyrer, redegjorde FDBs formand, professor P. Nyboe Andersen for resultatet af tegningen af andelskapital.

Holbæk-magasinet ventes i den nærmeste fremtid at overgå til et selvstændigt andelsselskab bestående af de omliggende brugsforeninger, samt varehuset ANVA og FDB med en andelskapital på 200.000 kr. Dette magasin skal drives i nær kontakt med ANVA i København.

FDB er indstillet på at bevare ejendomsretten til de ejendomme, hvor magasinerne er beliggende. Disse bliver altså lejere hos FDB. Endvidere vil inventar og varelagre blive tilbudt varehusforeningen på meget favorable vilkår, så den nye organisation vil få de bedste betingelser for en god start.

I vedtægterne, som blev gennemgået paragraf for paragraf, bestemmes, at den nye organisations navn bliver „Varehusforeningen af 1957 A.m.b.A.“ med hjemsted i Ålborg. Derimod har man endnu ikke besluttet sig for noget navn til de enkelte magasiner.

I formålsparagraffen hedder det, at „foreningens formål er at producere og fordele varer, hovedsageligt genstande til personligt brug, til hjemmets udstyr og til

Forst. J. Th. Arnfred var generalforsamlingens ordstyrer og indvalgte i varehusforeningens bestyrelse.

I det ene tilfælde blev stillet forslag om udstedelse af andele på 100 kr. for at opnå større tilslutning af private andelshavere, i det andet tilfælde lod forslaget på, at der slet ikke gives adgang til personlig andels-tegning. Begge ændringsforslag blev frafaldet.

Også om fremgangsmåden ved udbetaling af dividende blev der ført en kort forhandling. Det blev overladt til organisationens bestyrelse at udarbejde de nærmere regler for dividende på køb, således at den pågældende paragraf kun handler om indløsningen af andelsbevisernes dividende-kuponer.

Om indkaldelse af generalforsamling og generalforsamlingens funktioner var der fuld enighed, undtagen på et punkt. I

Husholdningslærerinde, fru Aase Andreasen, husmandsskolen i Vinding, valgtes ind i bestyrelsen for den nye varehusforening som en af de første kvinder i en topstilling indenfor andelsbevægelsen.

inde på tanken om et repræsentantskab med besluttende myndighed, valgt af de lokale andelshavere, men tanken var opgivet, da dens virkeliggørelse ville kræve et for tungt virkende apparat.

I stedet for blev nu stillet forslag om årlige kontaktmøder af andelshavere indenfor hver magasinets naturlige opland. Her kan de enkelte magasinets forhold drøftes i en bredere kreds, og ekstraordinære kontaktmøder kan sammenkaldes på begæring enten af bestyrelsen, en gruppe af de lokale andelshavere (en femtedel) eller af to kontaktudvalgsmedlemmer, som vælges for 2 år blandt de fremmødte andelshavere på de årlige kontaktmøder. De bliver altså andelshaverens tillidsmænd ved de enkelte magasiner.

Disse kontaktudvalgsmedlemmer tiltræder et kontaktudvalg, sammensat af medlemmer fra alle oplandsområder, som mindst to gange om året holder møde med varehusforeningens øverste ledelse om foreningens anliggender i almindelighed, de lokale i særdeleshed. Kontaktudvalget kan dog kun udøve rådgivende indflydelse.

Af nogle enkelte delegerede udtryktes beklagelse af, at de nævnte kontaktorganer ikke kunne udstyres med nogen form for besluttende myndighed, men de frafaldt fremsættelsen af ændringsforslag, bl. a. af den grund, at et kompetencekrav i denne retning næppe lod sig forene med selskabslovgivningen.

Om vedtægtsforslagets regnskabsbestemmelser var der ingen divergens, og det samlede vedtægtskompleks kunne derefter vedtages en bloc. Det skete enstemmigt. Generalforsamlingen sluttede med valg af bestyrelse og revisorer.

Til den nye bestyrelse valgtes: Forstander *Frode Aagaard*, Vestbirk, husholdningslærerinde fru *Aase Andreassen*, husmandsskolen, Vinding; forstander *Arnfred*, Askov, formand *Henry Hansen*, Ålborg, og uddeler *Kuno Knudsen*, Skive.

Det er nu den nyvalgte bestyrelses opgave at ansætte direktør og ledende funktionærer, at tilrettelægge foreningens arbejdsform og at forhandle med FDB om overtagelsen af de hidtidige FDB magasiner.

SIDEN Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring, det store andelsforsikrings-selskab, blev oprettet for 58 år siden, har selskabet udbetalt samlede skadeserstatninger på 209 mill. kr., fremgår det af den nyligt udsendte beretning om MLU's virksomhed i 1956. Alene sidste år udgjorde erstatningsudbetalingerne over 25 mill. kr., svarende til godt 71.000 anmeldte skader. Den største enkeltpost var automobilskaderne, hvoraf der anmeldtes 47.000, og som medførte erstatningsudgifter på i alt 14,3 mill. kr. Efter at op mod 50.000 nye forsikringer er tegnet til MLU i 1956, udgør antallet af forsikringer ca. 776.000, et imponerende resultat.

vi fremhæver

MED BEKLAGELSE

☛ at prisfald på kød- og flæskevarer synes at være alt for længe om at slå igennem i de private forretningers forbrugerpriser – i hvert fald i hovedstadsområdet. En stikprøveundersøgelse, iværksat for nylig af Forbrugerrådet, viste bl. a., at flæskepriserne omgående faldt i Hovedstadens Brugsforening og i Slagteriernes Centrals butikker, mens noget tilsvarende ikke konstateredes i flertallet af private slagterbutikker.

MED INTERESSE

☛ at de 268 af Danmarks 386 elektricitetsværker ifølge nylig fremkomne oplysninger er andelselskaber eller interessentskaber. Det drejer sig dog i hovedsagen om mindre værker, hvis produktion kun tæller lidt.

☛ at FDBs bestyrelse har bevilget et årligt tilskud på 10.000 kr. gennem en tre-års periode til det nyoprettede varedeklarationsnæv, hvortil bl. a. dr. techn. *J. Bielefeldt* fra FDBs centrallaboratorium er udpeget som medlem.

☛ at et forslag om at begrænse reklamemængden, f. eks. gennem beskatning og direkte forbud mod visse reklameformer, af *Andelsbladet* er blevet anbefalet finansministeren til velvillig overvejelse – som et forholdsvis smertefrit middel til at få nedskåret befolkningens alt for store forbrug.

☛ at *Ekstrabladet* har strejft den spændende tanke at sende Andels-Teatret ud for at spille for danske sømænd i udenlandske havne – i lighed med det norske Riksteaters Holbergfremførelser for norske søfolk bl. a. i Antwerpen, Belgien, og Rotterdam, Holland.

JUBILÆER:

Dyreborg brugsforening, 26. 5. Hulsig brugsforening, 1. 6. Sørup pr. Eskildstrup, 1. 6. St. Andst brugsforening, 6. 6. 25 år: Vrensted brugsforening, 1. 6.

25 år i Sdr. Kongerslev

Det var et heldigt valg, der blev truffet, da *A. Rasmussen* for 25 år siden blev ansat som uddeler i Sdr. Kongerslev ved Ålborg. Ikke blot for foreningen – den sikrede sig en mand, der aftvang sig respekt for sine faglige evner. Men hele uddelerstanden blev ham senere stor tak skyldig. Siden 1949 har *A. Rasmussen* været formand for Danmarks Uddelerforening, og han har beklædt den ansvarsfulde og krævende post i en periode, hvor byrderne på uddelerformandens skuldre har været større end nogensinde før. Tilpasningen til de nye metoder i varefordelingen har stillet store krav, og ikke mindst her har *Rasmussen* med sin rolige og saglige optræden, med sin sunde omtanke vist evne til at trænge til bunds i problemerne, til at vurdere det nye, og – hvad der er lige så stort – vist mod til at gå ind for det, han fandt af værdi for en sund udvikling. Formandshvervet har *Rasmussen* beklædt ved siden af uddelergerningen i den store brugsforening, og han har udført sit arbejde med den loyalitet, der er hans særkende, lige trofast mod sin brugsforening, sine uddelerkolleger og brugsforeningsbevægelsen som helhed.

75³⁵

Kvalitetsskoen med de 5 vidder

- i FOX magasinerne og Magasin ANVA

Muntre **DUGE**
til
sommerbordet

A 14/113. Trykt bomuldsdug i et meget flot mønster, 130×160 cm, i farverne grøn og rust, kr. 22,20 i gaveæske

B 14/108 C. ½-lin. ensfarvet dug, 120×120 cm, i farverne gul — blå — rosa 21,90

C 14/144. Yndig trykt vistradug med blomstermotiv, 90×90 cm, i 2 farver. Kr. 6,70 i cellophanpose

D 14/114 C. Trykt bomuldsdug i moderne mønster, 130×160 cm, i farverne blå og grøn. Kr. 25,60 i gaveæske

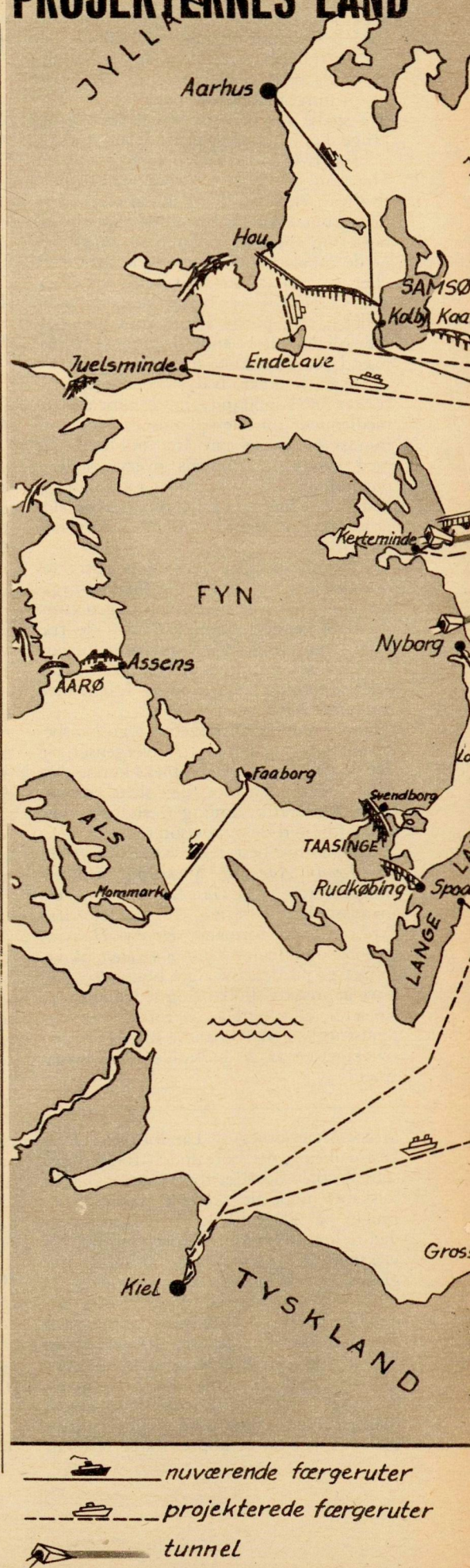
E 14/146. Trykt bomuldsdug, fin kvalitet med blomstermotiv, 120×120 cm, kr. 15,70 i cellophanpose

og så får De endda dividende

Det betaler sig at købe i
BRUGSEN

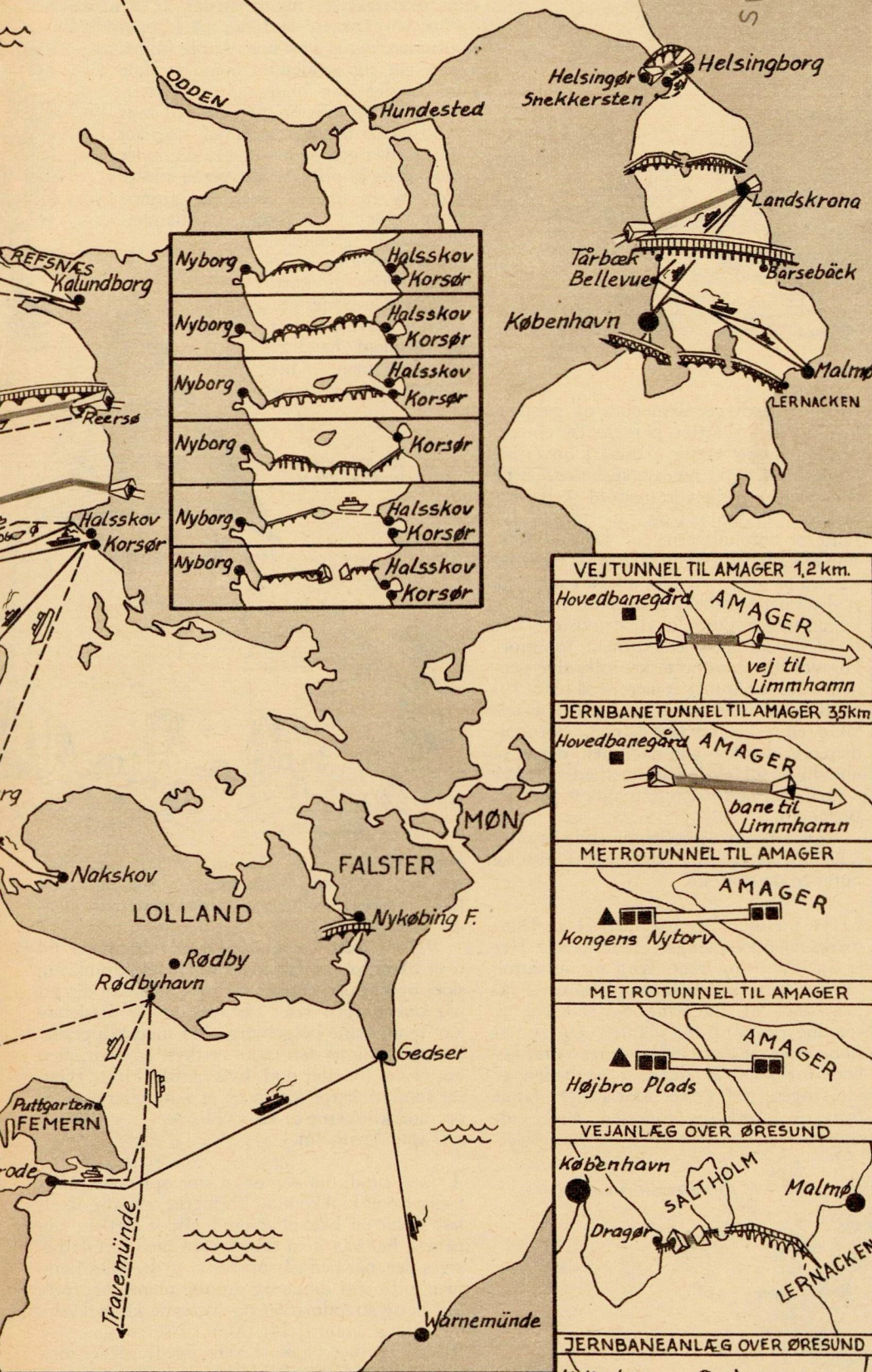
BRO-, TUNNEL- OG FÆRGE PROJEKTERNES LAND

Hvis man realiserede alle de bro-, tunnel- og færgerute-projekter, som har været fremme blot i de sidste år, ville et trafik kort over de østdanske farvande se ud omtrent som planen her. Forslagene til forbindelser Korsør-Nyborg er, som man ser, så talrige, at de har måttet indtegnes som specialkort (anbragt midt i Sjælland). Et specialkort til højre viser forslagene til Amager- og til Øresundstunneler.

den del af Danmark, som ikke er med på kortet, foreligger bl. a. forslag til en bro til Fanø, diverse broer over Limfjorden samt udbygning af forbindelserne Hirtshals-Kristianssand, Frederikshavn-Larvik, Frederikshavn-Gøteborg og Frederikshavn-Oslo til faste færgeruter.

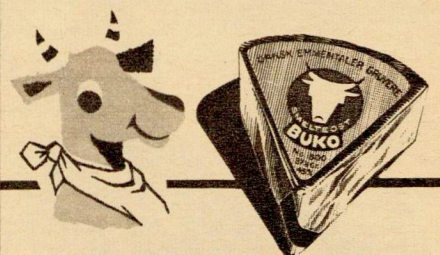
Nogen ny national sport er det ikke at udkaste sådanne planer. Kravet om en Rødby-Femern-rute blev rejst i 1752, det første projekt til en dansk højbro forelå i 1887, og omkring århundredskiftet førtes en kraftig agitation for tunneler mellem Danmarks hoveddele.

- bygning
- ▲ plads
- metronedgang

SPIS GODT...MED OST

Ost smager godt – og De har godt af ost. Det er et af naturens sundeste føde midler. De kan ikke undvære ost – men hvem kunne også tænke sig det, når der findes noget så dejligt som ...

BUKO
Ost

Sy selv

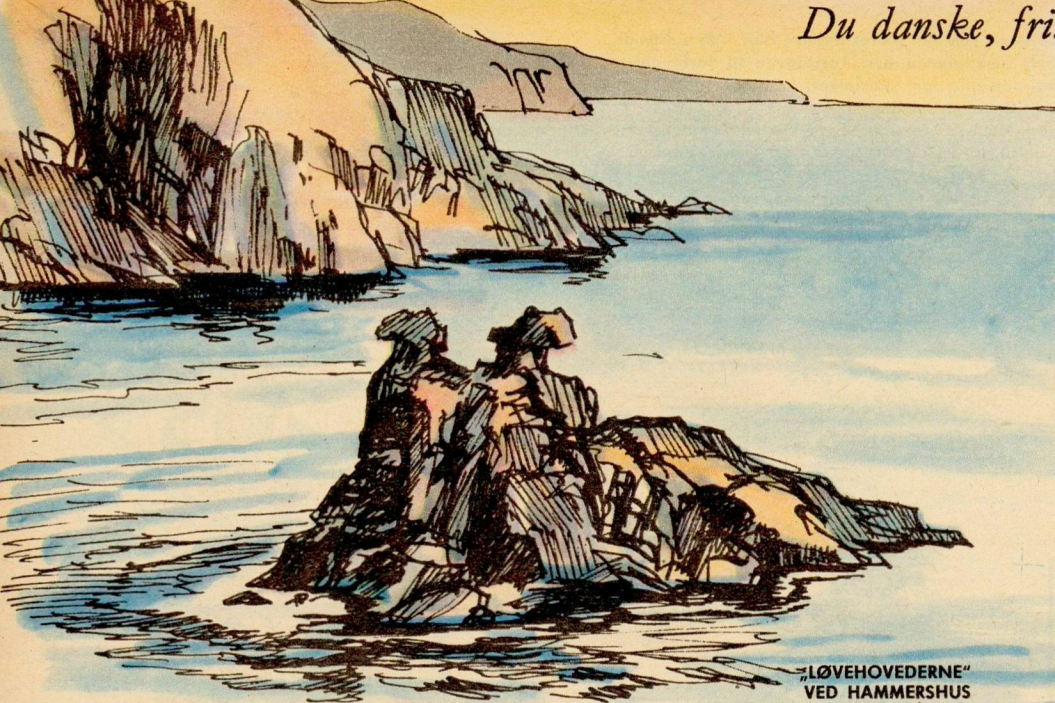
Nr. 3409
str. 36 og 40

131-149

59 "Vi"-mønstre
kr. 2.50
Vår
mønster tidning
kr. 2.00

Fås i BRUGSEN,
Magasin ANVA og
FDB magasinerne

Vi mønstre

„LØVEHOVEDERNE“
VED HAMMERSHUS

DET ER I Hammervandet, på dagturen med Østbornholmeren. Det kuler godt, og den hvide damper med den høje overbygning tager nogle slemme ture i de krappe søer. Det bekommer ikke alle passagerer vel, en del er søsyge. Værst medtaget er en københavnsk feriegæst. Han ser ud, som om han kun ventede på døden, som skal udfri ham af hans lidelser. Da vi kommer til Allinge, kommer han til kræfter, for nu skal vi kun langs kysten til Gudhjem og er i læ, båden gynger ikke mere. Vi kommer til at sidde ved samme bord i salonen, hvor vi kvæger os ved en kop kaffe.

– Den tur gør jeg ikke om for meget godt, siger han. Det kan godt være, Bornholm er en dejlig ø, men sådan en tur ...

– De skal vel hjem igen? siger jeg.

Han ser på mig, næsten anklagende, som om jeg har stillet ham overfor et frygteligt problem, og jeg skynder mig at foreslå ham at flyve.

Men manden skal ikke have noget af at flyve, det tåler han heller ikke. – Nej, siger han, jeg bliver herovre, til Bornholm bliver landfast med Sjælland. Det her gør jeg ikke om igen.

Jeg ved ikke, om den lille, tykke københavner blev på Bornholm for evigt af skræk for Hammervandets krappe sø, men hvis han gjorde det, har han snart opdaget, at det ikke er så lige til at falde til mellem bornholmerne. De er vant til tu-

risten og modtager dem godt og gæstfrit, men der kan gå årtier, ja mere, før en indvandrer fra det øvrige Danmark bliver betragtet som rigtig hjemstavnberettiget på øen. Der er en betydningsfuld skellelinje mellem „de fødte“ og „de førte“. De fødte er bornholmerne, de førte er folk, som er kommet rejsende dertil og har slået sig ned på øen, men man må bare ikke tro, at der i dette forbehold overfor tilflyttere ligger nogen dum lokalpatriotisme. Det skyldes tværtimod en fornem tradition. For det lille bornholmske folk, der gennem tiderne har måttet kæmpe så hårdt for sin danskhed, har været tvungen til at udvikle en egen selvbevidsthed. Bornholmeren er dansk – gud nåde den, der er så uheldig at forveksle ham med en svensker – men han er først og fremmest født på Bornholm.

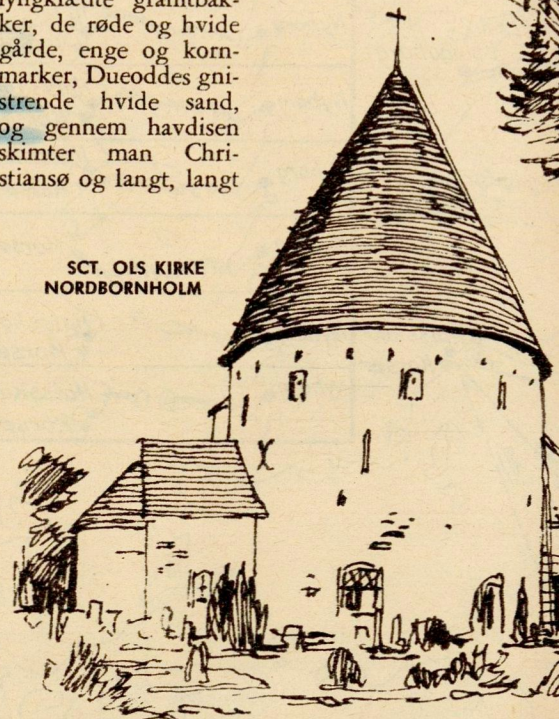
Vi har mørke og beskæmmende kapitler i Danmarks historie. Bornholms historie hører til de stolteste.

OPPE I Højlyngen har man et af Danmarks ejendommeligste landskaber. Her er fjældskov og søer, lyng og solvarme klipper, syngende lærker og flokke af råger, ræve og hugorme og et væld af sjældne og hårdføre planter. Og bauta-stene viser, at dette indland har været beboet for 2000 år siden. I nærheden af Højlyngen, ved Vester Maria kirke fandt man en mærkelig runesten med ind-

skriften: Asvalde rejste denne sten over Alfars, sin broder, en god dreng Træbens-sønnerne og Skægge sveg den sagesløse. Hvilken mørk og bevæget tragedie skjuler sig mon i denne indskrift?

Kommer man til Almindingen, møder man en overraskelse: ingen steder er den danske bøgeskov friskere end her på klippegrunden, det er nok øens milde klima, som gør sig gældende. Gennem dale og højder når man op til Rytterknægten, og kravler man helt til tops i udsigtstårnet, har man en storslået udsigt over øen og havet, der skummer mod dens klippekyst. Farverne stråler som på en malers palet, de grønne bøge, grønblå fyrretræer, nordlandets lyngklædte granitbakker, de røde og hvide gårde, enge og kornmarker, Dueoddes gnistrende hvide sand, og gennem havdisen skimter man Christiansø og langt, langt

SCT. OLS KIRKE
NORDBORNHOLM

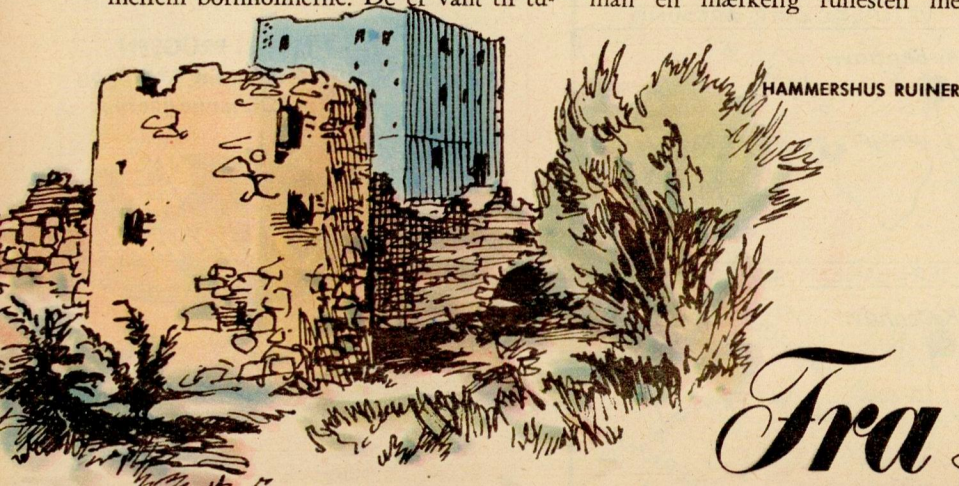

borte svenskekysten. Man ser bådene med røde sejl om kysterne, dampere, der stævner mod land, hvide fiskekuttere, silderøgeriernes ejendommelige skorstene.

Og når man fra toppen af Bornholm ser ud over havet, som i dag leger så fredeligt omkring skær og klipper, tænker man på, hvordan det er, når brændingen viser tænder, og det frådende hav sender sine bølgebjerge ind mod klipperne. En stranding på den jyske vestkyst er alvor, men her er det liv eller død, hvis en båd bliver flænset som af skarpe knive på et skær eller slynges op mod klipperne af en vældig sø.

Tapre Bornholm.

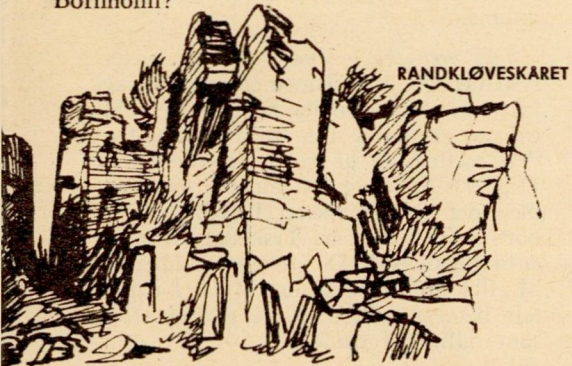
TUREN rundt om øen er en stor oplevelse. Man hører havet klukke mod klipperne, engang imellem risler en bæk eller en å glider mellem stenene – her kan man tage laksen med hænderne, siges der, når den går op for at gyde. Man kommer forbi små lunde og grønne plantager, forbi klitter og strandmarker og forrevne klippekyster og vældige granitfjelde. Man passerer egne med frodige marker og store velbyggede gårde, man går gennem de hyggelige små havnebyer og ma-

HAMMERSHUS RUINER

Fra Dueodde til

leriske fiskerlejer. Man sejler ind i Den våde Ovn, eller Den sorte Ovn, der er som løngange fra havet dybt ind under fjeldet. Og stadig har man fugleskrig eller havbrus i øret, man er altid ved havet, aldrig så langt fra det, at man ikke kan fornemme det og næsten se det. Selv fra øens midtpunkt, Almindingen, er der kun et par mil ud til kysterne. Men i de milde nætter i forsommeren er det nattergalen, man hører. Mon nogen sjællands egn har flere nattergale end Bornholm?

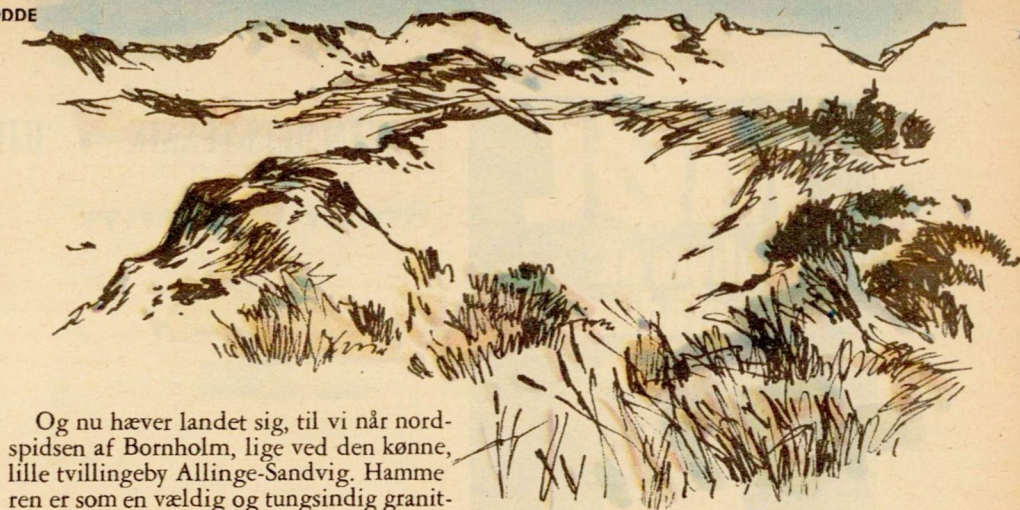

Det er, som klipperne suger sommervarmen til sig og holder længere på den, end mulden er i stand til, og det er måske det, der giver vegetationen et mærkeligt sydlandsk præg. Skovene er fulde af vilde hindbær, jordbærrene fra haverne er sødere og friskere end noget andet sted i landet, og det vrimler med kantareller, der smager mere krydret end kantareller fra andre danske egne. Gudhjem, den lille bjergby med de stejle gader, har sine figen- og morbærtræer, og Østbornholm har forresten også udklækket nogle af Danmarks bedste malere.

Inde i landet ligger kirkerne, og mere end om fromhed fortæller de om Bornholms strenge kår i fortiden, hvor vendiske vikinger kom på plyndringstogter og lybske eller svenske tropper forsøgte at erobre øen. De er mere indrettet som fæstninger end som gudshuse, den berømte bornholmske rundkirke er simpelthen et middelalderligt borgtårn, som ikke var sådan at erobre, og hvor befolkningen kunne søge tilflugt, når en overmægtig fjende gik i land på kysten. Murene er favnetykke, vinduerne var oprindelig kun glughuller og skydeskår, og det gjaldt ikke blot rundkirkerne.

DER ER rejst en skarp kritik af den nye Bokulvej ved Gudhjem, men hvad der end kan indvendes mod den, er der en herlig udsigt fra den. Man skal gå videre til Rø, hvor Helligdomsklipperne har en egen vild væld, det er et sted af sakral betydning, hvis oprindelse taber sig i oldtidens mørke, men som den katolske kirke overtog. Her er en helligdomskilde, der ikke er kilde, men en jættestygge, her lå et lille kapel, her ligger en våd ovn, og måske er det denne grotte, som oprindelig har været helligstedet, pladsen for den hedenske kult. De forrevne klipper er dækket af en frodig vegetation, hvor havet skærer sig ind i dybe kløfter, dejligt er stedet, hvilken helligdom det end har været viet til.

HELLIGDOMSKLIPPEN VED RØ

Og nu hæver landet sig, til vi når nordspidsen af Bornholm, lige ved den kønne, lille tvillingeby Allinge-Sandvig. Hammeren er som en vældig og tungsindig granitfæstning, hvor Løvehovederne ligger truende på vagt som et varsel om død og undergang.

Her har Hammershus ligget som en knyttet næve, snart vendt mod bornholmerne, snart mod kongemagten. Den tilhørte ærkebisperne, og det var her Jens Grand gav Erik Glippings mordere husly. Dens historie er barsk og grum, nu ligger den gamle røverrede af en fæstning som en storslået ruin. Længs de forladte bastioner kryber brombær og vilde roser. Her sad Corfitz Ulfeldt og Leonora Christina fanget, og de var prisgivet den brutale slotsforvalter, generalmajor Fuchs, en tysker, der var gået i dansk sold.

Ulfeldt var allerede dengang svækket af sygdom, men den rigt begavede, handlekraftige kongedatter Eleonora elskede sit vrag af en mand med en lidenskabelig og trofast kærlighed og besluttede at redde ham ved flugt. Det blev en mærkelig historie, som endte med en fiasko, men det var ikke Leonoras skyld. Hun havde forberedt flugten med stor klogskab og gennemførte den med beundringsværdig energi. Fuchs mente, at Ulfeldt var for svag til at flygte, og han havde derfor slækket på bevogtningen – der var ikke længere posteret nogen vagt nedenfor tårnet, hvor fangerne sad. Det bestemte Leonora Christinas plan, som blev sat i gang ved hjælp af den trofaste vestjyske tjener, som de havde hos sig i fængslet. Jerntremmerne for vinduet blev brudt løs, og en mørk aften firede Leonora sig ned fra det 42 fod høje tårn, bagefter blev den syge Ulfeldt hejset ned i en kasse, foret med puder, og tilsidst kom tjeneren. De kom også godt over den høje borgmur, men det værste var tilbage. De skulle ned ad den slibrige klippeskrænt, i regnvejrs og bælgmørke, ad en sti, som de ikke kendte, og der skete det uheld, at tjeneren snublede og styrtede i dybet. Leonora kastede et reb ned til ham og

fik ham trukket op med fare for selv at styrte ned. Så kravlede de videre med den syge og udmattede Ulfeldt, og endelig nåede de stranden. Men her ventede dem en skuffelse. Alle både var efter kommandantens ordre trukket på land, og da Leonora prøvede at bevæge et par fiskere ved Sandvig til at skaffe en båd, sagde de nej. Kort efter blev flygtningene anholdt af strandvagten og ført tilbage til fængslet.

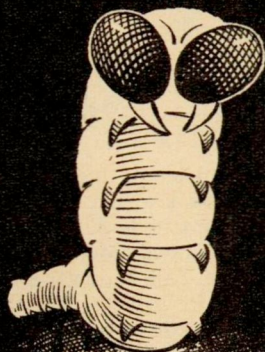
Også Hammeren har sin Våde Ovn og sin Sorte Ovn, der er som porte ind til underverdenen. Den har sin Paradisdal og sin Finnedal, den ejer Danmarks eneste fjældsø Hammersøen. Og den har sit granitbrud. Det er blevet kritiseret, at man sprænger store stykker ud af Hammeren, at man så at sige sælger løs af Bornholms naturskønhed, eksporterer den. Men Bornholm har jo dejlighed nok, og det er nu ingen ringe ting, at mennesker får det daglige brød. Megen bitter fattigdom har rådet på øen i Østersøen, og der er ikke grund til at græde over, at flittige hænder kan finde føden i denne granitørken, hvor ingen før kunne eksistere ...

Hammeren

MØL

-et uhyre på larvefodder...

impregner med

IMPREGNERER I INDIL 2 ÅR

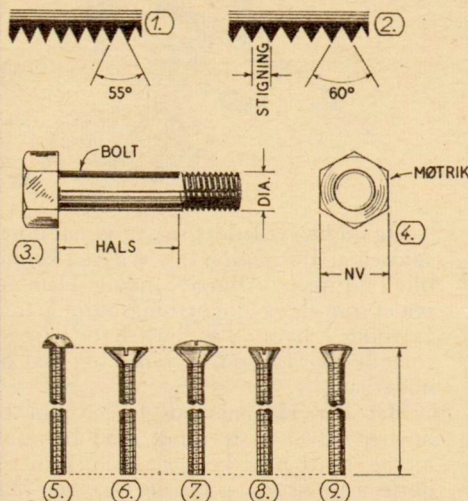
GINGE's

nye
plæneklipper
støjer ikke,
men nynner

Skal plænen være Dem til mæge i stedet for til plage, så skift til den ny moderne, strømliniede GINGE plæneklipper. Takket være den præcise forarbejdning, den ny microslibning samt det fuldendte smøresystem støjer den ikke, men nynner.

HJEMMETS TEKNIK • HJEMMETS TEKNIK • HJEMMETS TEKNIK

Øverst ses eksempler på beregning af boltens gevindvinkel og stigning. I midten en såkaldt WG-bolt og møtrik og nederst forskellige former for sætskruer.

Lidt lys i gevindjunglen

EN HOBBYMAND skal ikke have været ret længe ved arbejdet, før han opdager, at et gevind i en bestemt størrelse ikke altid er det samme – om ikke før, så når han skal finde en erstatning for en bortkommet skrue. Selv om en møtrik kan skrues på en bolt, er det langt fra altid givet, at den passer. Efter nogle få omdrejninger kan den begynde at klemme så hårdt, at gevindet ødelægges. Bolt og møtrik kan nemlig tilhøre to forskellige gevindsystemer – for skønt man er på vej mod en standardisering, er man på dette område endnu ikke ved vejs ende.

Der findes en lang række forskellige gevindsystemer, men de mest almindelige i Danmark er *Whitworth*, det metriske og *US-gevindet*. Disse tre systemer redegør vi her lidt nærmere for.

Whitworth-gevindet er det ældste og mest benyttede. Det er baseret på mål i engelske tommere eller brøkdeler heraf, og det har en gevindvinkel på 55 grader (se fig. 1 på tegn.). Som mål for gevindets tæthed angives altid, hvor mange gevind-omgange, der går på en engelsk tomme – eller 25,4 mm. *Whitworth* er igen indeldt i en række under-afdelinger, passende til specialformål, men alle gevind har 55 graders vinklen. Det almindelige grove gevind kaldes *BSW* eller *WG* og anvendes til maskinarbejder. Fingevindet, der er betydeligt tættere, kaldes *BSF* eller *WGF*, og endelig findes der de såkaldte

rørgevind *BSP* eller *RG*, der overalt anvendes til vand- og gasrør, samt det specielle messingrørgevind, der også kaldes 26-gevindet, fordi der altid – uanset dimensionen – er 26 gevind pr. engelsk tomme.

Det metriske gevindsystem har meter-systemet som grundlag og en gevindvinkel på 60 grader. Gevindheden opgives altid ved gevindets stigning, d. v. s. afstanden mellem to af gevindets topvinkler (fig. 2). Systemet er temmelig gammelt, men det er kun trængt langsomt frem, bortset fra Italien og Tyskland, hvor det er meget anvendt. De grove gevind hedder *SJ* eller *MG*, fingevindet *MFG*. I daglig tale betegnes det metriske gevind oftest som millimetergevind.

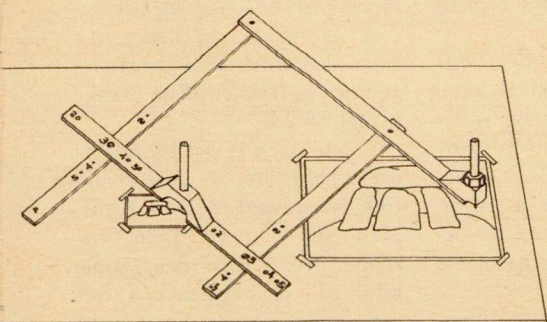
De amerikanske *US-systemer* er – ligesom de engelske baseret på tomme-målet, men de har en gevindvinkel på 60 grader, hvilket medfører, at engelske og amerikanske skruer og bolte ikke kan bruges i flæng, selv om de tilsyneladende har samme dimension. *US-systemerne* anvendes her i landet kun i forbindelse med ting, der er fremstillet i Amerika, f. eks. motorer og biler.

Samtlige bolte og møtrikker inden for de tre systemer er standardiserede, således at en bestemt størrelse bolt eller møtrik altid skal strammes eller løses med en bestemt størrelse værktøj, fastnøgle, topnøgle eller stjernenøgle. Nøglerne hører sammen med gevindsystemet, og hvis man een gang for alle har besluttet sig til at bruge et bestemt system, gør man klogt i at anskaffe sig et udvalg af nøgler i de mest gængse dimensioner. Et sæt stjernenøgler i størrelser fra 6 til 22 millimeter plus en svensknøgle vil kunne klare de fleste opgaver. Figur 4 på tegningen viser, hvorledes man finder frem til skruenøgle-nummeret på en bolt.

I brugsforeninger og hos isenkræmmere kan man købe de fleste forekommende dimensioner inden for f. eks. *WG*-bolten. Man opgiver boltens tykkelse plus halslængden, f. eks. $\frac{1}{4}$ ” gange 20 mm. *WG*-bolten (fig. 3) har altid hals uden gevind. Ønskes gevind hele vejen, forlanger man en „sætskrue“, der leveres med sekskantet hoved. Fig. 5, 6, 7, 8 og 9 er maskinskrues. Nr. 5 har halvrundt hoved, 6 90 grader undersænket hoved, 7 undersænket linsehoved, 8 60 grader undersænket hoved og 9 60 grader undersænket linsehoved. Skrues med andre gevind end *WG* må købes i specialforretninger.

Til slut en lille fidus: En samling bliver altid bedst, hvis man anvender skrues og møtrikker med stor gevindheden. Jo flere gevind, jo bedre bider bolt og møtrik i hinanden.

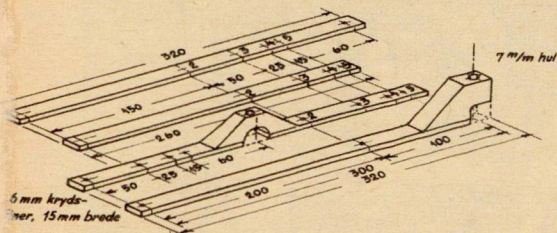
Vi laver en pantograf

Den færdige pantograf forstørrer her en tegning i forholdet 1:3.

Ved hjælp af den her viste pantograf er man i stand til at forstørre eller formindske tegninger af alle arter indenfor forholdene 1:2, 1:3, 1:4 og 1:5, idet listerne simpelthen forskydes i overensstemmelse med det udvekslingsforhold, man ønsker.

Som grundregel kan anføres, at de enkelte lister må være mindst $1\frac{1}{2}$ gang længere end udstrækningen på det største billede. Listerne skæres til og afpudses, de to klodser tildannes af tørt, hårdt træ og limes på plads. Der bores huller til både blyanter og skruer før hakkene, som frilægger blyanternes spidser, svejfses ud. I de to underste lister skal der ikke bores helt igennem, da skruerne i så fald vil gå for let igennem. Et snævert hul er dog tilladt. Derimod borer man et rent hul i den yderste venstre liste, hvor centrumsstiften skal igennem og holde apparatet på plads. Alle skruehullerne opmærkes med deres udvekslingstal, så det bliver let at foretage omstillinger. Begge blyanter skal være meget bløde, og den tegnende stift belastes med f. eks. en møtrik, så den tegner klart og tydeligt.

De enkelte dele til pantografen udsaves i overensstemmelse med de viste mål.

Kom
fløde-pålægchokolade
på brødet, -
der er 10 store stykker
i en æske,
og det er både nemt
og lækkert pålæg

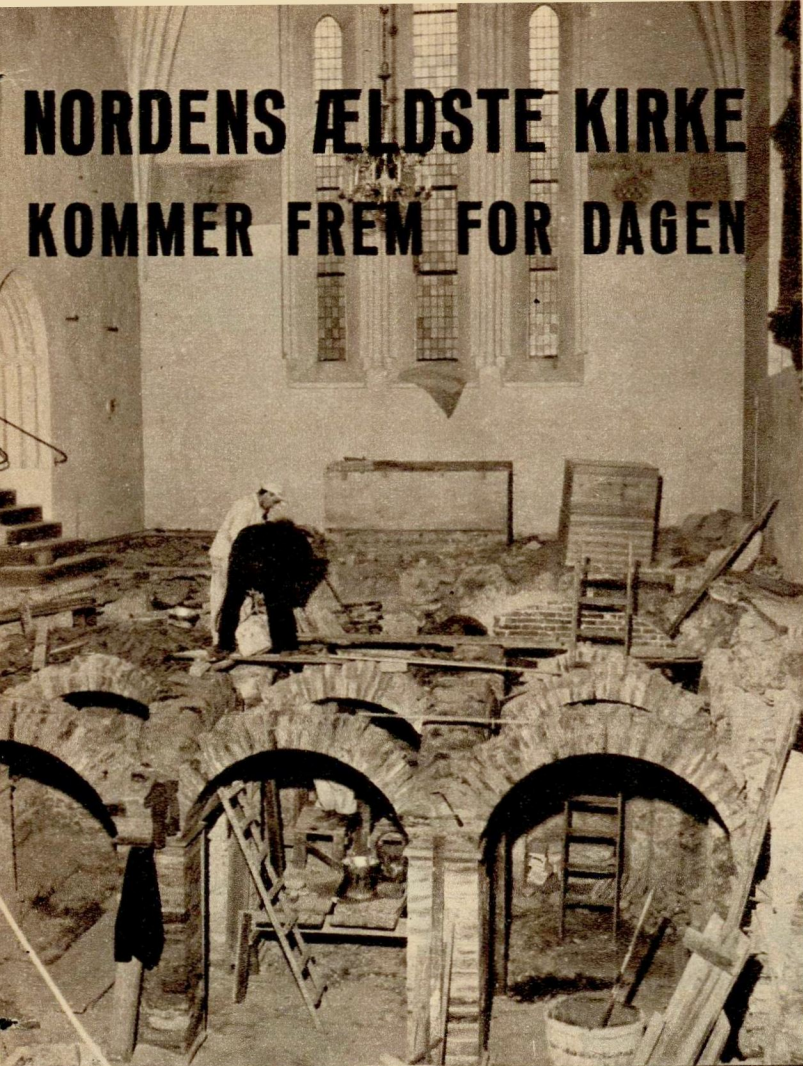
KÆRKOMMEN

*pålægs
variation*

BRUGSEN

NORDENS ÆLDSTE KIRKE KOMMER FREM FOR DAGEN

En dag i året 1870 var en århusiansk håndværker beskæftiget med nogle reparationsarbejder under gulvet i Frue Kirke. Kirkestolene var fjernet, og håndværkeren var i gang med at grave en rende op gennem kirkeskibet, hvor også gulvplanterne var taget op. Pludselig stødte han på nogle sten, der ragede op over jorden. Ærgerlig, fordi stenene stod ham i vejen, slog han dem ned og fortsatte gravningen.

Håndværkeren er forlængst død, men hvis han havde lejlighed til at kikke ind i det smukke kirkerum i dag, ville han utvivlsomt undre sig. De selvsamme sten, han for mange år siden slog fra hinanden og smed ned i udgravningen, er i dag genstand for den mest uheldede interesse hos Nationalmuseets eksperter. Det har nemlig vist sig, at stenene var topstykkerne i en række murbuer i krypten til Nordens absolut ældste kirke – en krypt, som netop i denne tid udgraves.

Den ældgamle kirke har i århundreder ligget begravet under gulvet i Frue Kirke i Århus, men nu fritlægges krypten (øverste billede).

Billedet foroven er taget under Frue Kirkes gulv, i Nordens ældste kirkerum. Murerne er i gang med at restaurere de smukke hvælvinger.

Billedet i midten viser en håndfuld gamle mønter, som er kommet for dagens lys under udgravningsarbejdet.

Midt i kirkens hovedskib er der lavet en 2–3 meter dyb udgravning, og i dette store hul står Nordens ældste kirkerum – praktisk taget i samme skikkelse, som den dag, det blev rejst. Murbuerne danner smukke figurer, vinduerne ligger i kunstfærdigt udhugne nicher, og pillerne løber sammen i smukke murornamenter.

Den gamle krypt, som nu fremdrages og opføres i sin oprindelige skikkelse, blev rejst omkring år 1087, og den blev indviet til den hellige Nicolaus.

Til at begynde med gjorde denne lille, uanseelige kirke tjeneste som katedral – i hvert fald indtil biskop *Peter Vagnsen* påbegyndte opførelse af byens nuværende domkirke i begyndelsen af det 13. århundrede. Efter al sandsynlighed blev St. Nicolaus kirke senere overdraget til domkirken, som antagelig atter har givet den til *Dominikanerordenen*, da denne på nogenlunde samme tidspunkt kom til Danmark.

Dominikanerne – eller Sortbrødrene, som de kaldtes – satte sig godt fast i Århus og arbejdede med den gamle frådstenskirke som centrum. I 1227 begyndte man at opføre det tilstødende kloster, og kort efter begyndte de at gøre sig gældende i rigets styrelse. F. eks. var klostrets prior med i den kommission, der skulle undersøge kongesønnen *Niels'* påståede hellighed, og prioren optrådte også som dommer i alvorlige stridigheder mellem verdslige og gejstlige kræfter. Munkene i den

lille kirke havde deres fingre med i mange spil – bl. a. havde de andel i en af Århus-egnens mest besøgte kroer ... Ikke så lidt jordegods blev i tidens løb testamenteret brødrene som betaling for sjælemesser o. l.

Den gamle Sct. Nicolaus kirke var opført i røde sten, hvilende på et kampe- og frådstensfundament. Kirken var ikke større end de fleste danske landsbykirker i dag, og det varede da heller ikke længe, før dominikanermunkene begyndte at føle sig trykket af de dårlige pladsforhold.

I slutningen af det 13. århundrede begyndte munkene at opføre den nuværende Frue Kirke. Man gik etapevis frem, rev stykke for stykke den gamle kirke ned og byggede hen over den underliggende krypt, som derved blev begravet og glemt.

Først i de sidste par år er der gjort et virkeligt stykke arbejde for at fritlægge det ældgamle kirkerum. Når hele restaureringsarbejdet er tilendebragt, er det meningen, at den gamle kirke igen skal fungere som krypt – dvs. der skal atter holdes gudstjenester mellem de ærværdige gamle hvælvinger – for første gang siden munkenes messesang forstummede for over 700 år siden.

Brugsens kontosalg

- en ny fordel for Dem

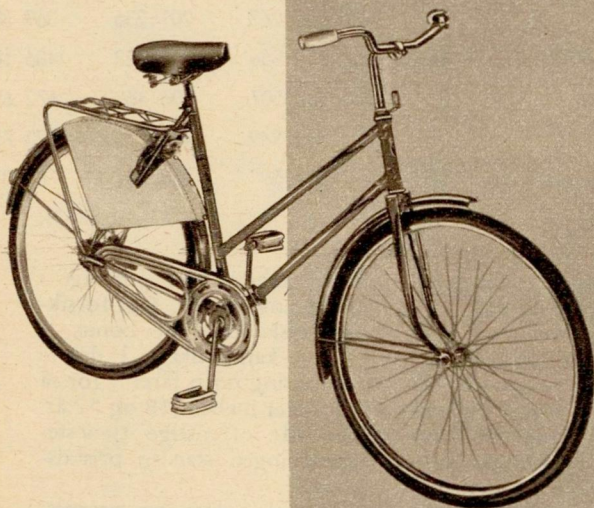
Nu kan De allerede i dag anskaffe Dem nogle af de ting, der gør tilværelsen lettere - takket være Brugsens nye kontosalg: en beskeden udbetaling, så får De varen med det samme, og restbeløbet fordeles over det antal måneder, der passer Dem.

MAJOR strømbesparende kompressor-køleskab,

med Danfoss-kompressor. Specielt fremstillet for FDB. Rumindhold 105 l. Højde 86 (bordhøjde), bredde 57, dybde 61,5 cm (udv.mål). MAJOR er termostatstyret og med emaillet kølebox, elektrisk lys, smørbox, ægreol, flaskehylde og frostrum m. isskuffe. Til 220 volt vekselstrøm. MAJOR fås også til indbygning.

Kontantpris: 1190.-

På konto	6 mdr.	12 mdr.	18 mdr.	24 mdr.
Kontopris	1218.-	1261.-	1292.-	1325.-
Udbetaling	174.-	97.-	68.-	53.-
Pr. måned	174.-	97.-	68.-	53.-

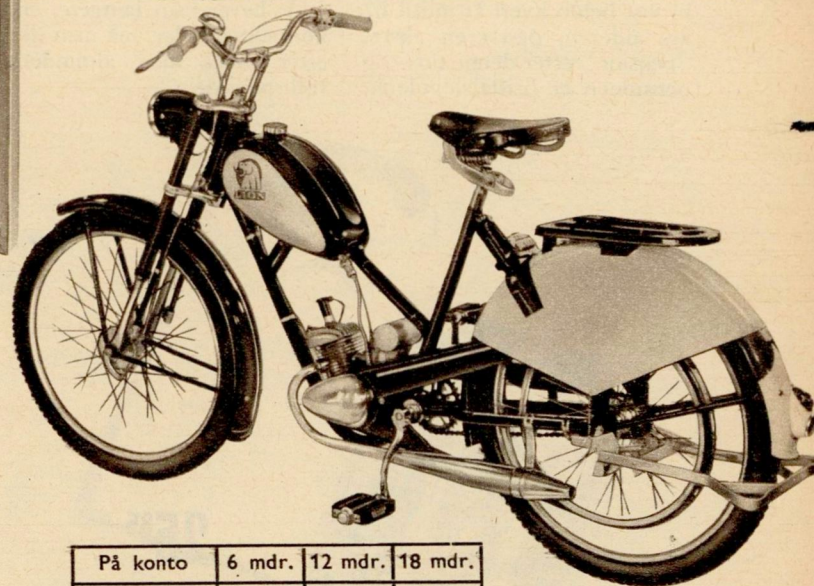

SPEEDY LUXUS dame-letvægts- cykle,

svensk model med letmetalfølge og komplet udstyr. Fås i orange og dueblå med specialstaf-fering.

Kontantpris: 322.-

På konto	6 mdr.	12 mdr.
Kontopris	329.-	338.-
Udbetaling	47.-	26.-
Pr. måned	47.-	26.-

På konto	6 mdr.	12 mdr.	18 mdr.
Kontopris	1092.-	1131.-	1159.-
Udbetaling	156.-	87.-	61.-
Pr. måned	156.-	87.-	61.-

Kontantpris: 1065.-

LION autocykle

er billig i anskaffelse og drift - både til ferie- og arbejdsbrug. LION er med den driftsikre, tyske to-takts Rex motor på 49 cc, teleskopforgaffel, 17 W lyanlæg, lamelkobling, ekstra lyddæmper, svingsattel, letmetalfølge og svære Gribster dæk og slanger plus udstyr.

LION fås også med speedway-styr og twinsattel.

Kontantpris: 1095.-

Udover lovpligtig ansvarsforsikring skal der ved kontosalg tegnes en kaskoforsikring.

Tal med Deres uddeler, og bed om den nye brochure over kontosalg

Det betaler sig at købe i

BRUGSEN

OPSPARING UDEN TÅRER

NU HAR VI I Danmark – iøvrigt som noget ganske enestående i hele verden – fået mulighed for at spare op uden risiko for, at fremtidige prisstigninger skal slugte det opsparede. Det er den *pristalsregulerede aldersopsparing og aldersforsikring*, vi tænker på. Statsgaranti mod prisstigninger – det er da noget?

Og det er et tilbud, der bygger på temmelig smertelige erfaringer. Gennem det sidste halve århundrede har det konstant været således, at prisstigningerne netop slugte den rentetilskrivning, man kan regne med på en almindelig bank- eller sparekassebog. Hermed er det altså slut – og det er iøvrigt til supplerende af folkepensionen, den nye ordning er tænkt.

Ordningen går kort fortalt ud på, at man ved at indbetale et vist beløb hvert år indtil 67 års alderen, opnår en ekstra „pension“ efter denne tid – og pensionen er pristalsreguleret.

Hvis pristallet for eksempel stiger med 10 procent fra i dag, til pengene en gang skal udbetales – ja, så lægger staten penge til, så „pensionen“ også bliver 10 procent højere end aftalt. Men dette er også meget kort fortalt. Der er nemlig flere forskellige muligheder at vælge imellem. De vigtigste er stillet op i tabellen her, og i denne oplyses, hvad de forskellige ordninger koster for nogle forskellige alderstrin. De præcise oplysninger for en bestemt alder, vil banken kunne give.

1 Den første mulighed er, at man sikrer sig et bestemt beløb, f. eks. 1000 kr. årligt, udbetalt i et bestemt åremål efter 67 års alderen (man kan selv vælge fra 10 til 15 års udbetaling – jo længere tid, des dyrere bliver det naturligvis). Lever man længere, end kontrakten lyder, må man derefter nøjes med almindelig folkepension.

2 Mulighed nummer to er en ordning, som ikke løber på et bestemt åremål, men hvorefter man simpelthen får udbetalt det årlige beløb fra man fylder 67, til man dør. Dør man forinden, er pengene tabt. Men bliver man på den anden side 100 år, hvad nogen jo bliver, er det en fin forretning.

3 Den tredje mulighed er naturligvis et kompromis – idet man nemlig herved sikrer sig et beløb udbetalt hvert år fra 67 års alderen, til man dør – eller, hvis man dør „for tidligt“, i hvert fald i 13 år. Pengene udbetales også i de 13 år, hvis man dør inden 67 års alderen; denne ordning er altså på en måde en livsforsikring, der sikrer de pårørende – men den er også den dyreste af de tre.

Hvad koster det?

Hvad koster det at tegne „indekskontrakter“ af de tre typer, vi her har nævnt.

Ordning nummer eet aftales f. eks. i en bank og kan omfatte udbetaling i 10–15 år; og iøvrigt gør Andelsbanken i en annonce foran i bladet rede for

omkostningerne og rentegevinsterne i denne ordning.

Ordning nummer to og tre henhører under forsikringsselskaberne. Her gælder forskellige takster for mænd og kvinder. Det er dyrere for kvinderne, fordi de gennemsnitligt lever et par år længere end mændene, og forsikringsselskaberne derfor skal regne med tilsvarende længere udbetalinger.

Tabellen giver en oversigt over, hvad det koster at sikre sig 1000 pristalsregulerede kroner i årlig udbetaling. Man kan nøjes med det halve, og

man kan på den anden side højest tegne sig for det dobbelte. Det vil sige, at et ægtepar ad denne vej kan sikre sig højest 4000 kroners ekstraindtægt, når de en gang når folkepensionsalderen. Dette er lige netop, hvad man må tjene, uden at der sker fradrag i folkepensionen.

Disse præmier eller årlige indbetalinger kan i ubegrænset omfang trækkes fra på selvangivelsen – mens man naturligvis til sin tid skal svare skat af udbetalingerne. Det må bemærkes, at også præmierne pristalsreguleres; stiger pristallet, kommer man altså efterhånden til at betale mere pr. år. Endvidere må man mærke sig, at udbetalingerne til sin tid kan stige med mere, end selve pristalsreguleringen betinger. Banker og sparekasser forhøjer således de fremtidige udbetalinger (det sker i form af forlænget udbetalingsperiode),

Fyldt alder 1957	Ordning I Med udbetaling i:			Ordning II Livsvarig udbetaling:		Ordning III Livsvarig udbetaling, dog mindst 13 år:	
	10 år	13 år	15 år	Md.	Kv.	Md.	Kv.
20	72	89	100	72	85	162	167
25	90	111	124	91	107	193	199
30	113	140	157	116	137	234	242
35	145	180	201	151	177	290	300
40	190	235	263	201	235	369	382
45	257	319	356	278	323	486	504
50	366	454	507	406	469	672	698
51	397	491	549	443	510	723	752
52	431	534	597	484	557	781	812

hvis renten ligger gunstigt i de kommende år. Og forsikringsselskaberne yder bonus.

Alle kan deltage i denne „opsparing uden tårer“, for så vidt de er mellem 18 og 52 år. Kun får offentlige tjenestemænd ingen statslig pristalsgaranti.

Der sker kun en pristalsregulering af ind- og udbetalinger, dersom pristallet går op i de kommende år. Det kunne jo også tænkes, at der kom en periode med prisfald og nedadgående pristal, men man løber ingen risiko for i så fald at få beløbene sat ned.

SLIDMAND gir skjorte-velvære

ET KVALITETSPRODUKT FRA

Hvad får man så ud af det?

LAD OS TAGE et eksempel: De er 35 år, og vil gerne sikre Dem en ekstraintægt på 1000 pristalsregulerede kroner årligt, når De ved 67 års alderen skal til at hæve folkepension.

Så kommer det bare an på, hvilken ordning, De skal vælge. Statistiken siger, at De sandsynligvis vil blive 73 år gammel (hvis De er kvinde: 75 år), men de fleste af os håber jo at blive ældre. Lad os sige,

at De ønsker at få **Ordning nr. 1** 1000 kr. udbetalt årligt, fra De er 67, til De er 77. Det vil koste Dem 145 kr. i årlig præmie fra nu af til De er 67 (ialt 4640 kr.), og De vil så få udbetalt $10 \times 1000 = 10.000$ kr., eventuelt med forlænget udbetaling, hvis renten forholder sig gunstigt (det er naturligvis netop rentetilskrivningen, man har at takke for, at der udbetales flere kroner, end der indbetales).

På den anden side kan De jo sagtens blive mere end 77 år gammel og stadig trænge til de 1000 kroners supplement til folkepensionen. Så De vil måske foretrække *ordning nummer to*, der sikrer én de 1000 kroner årligt fra 67 års alderen og resten af livet. Det koster – vil De kunne se af tabellen – 151 kroner årligt for en mand i de 32 år, ialt 4832 kr. Så vil De kunne glæde Dem dobbelt over at blive 100 år!

Men hvis De ikke lever så længe, vil pengene i dette tilfælde være tabt. Og for at tage hensyn til alle sider, vil De måske foretrække den kombinerede *ordning nummer tre*. Også i dette tilfælde udbetales de 1000 kroner

Ordning nr. 3 årligt, fra De fylder 67 og resten af livet; men selv om De ikke bliver så gammel, udbetales pengene i hvert fald i 13 år. En sådan forsikring vil koste en mand, som i år fylder 35 år, 290 kroner årligt fra nu af til folkepensionsalderen, ialt 9280 kr. Det er den dyreste af ordningerne – men den sikrer altså også, at man i hvert fald får udbetalt 13.000 kr., og måske mere, nemlig hvis man bliver mere end 80 år gammel.

Hertil kommer altså pristalsreguleringen. Men lad – som vi har gjort det i dette eksempel – pristalsreguleringen nøjes med en plads i baggrunden for overvejelserne. Ellers bliver det let for indviklet.

Crepe-nylon

... praktisk,
nemt,
moderne ...

Sokker

af crepe nylon

er fantastisk slidstærke

og elastiske.

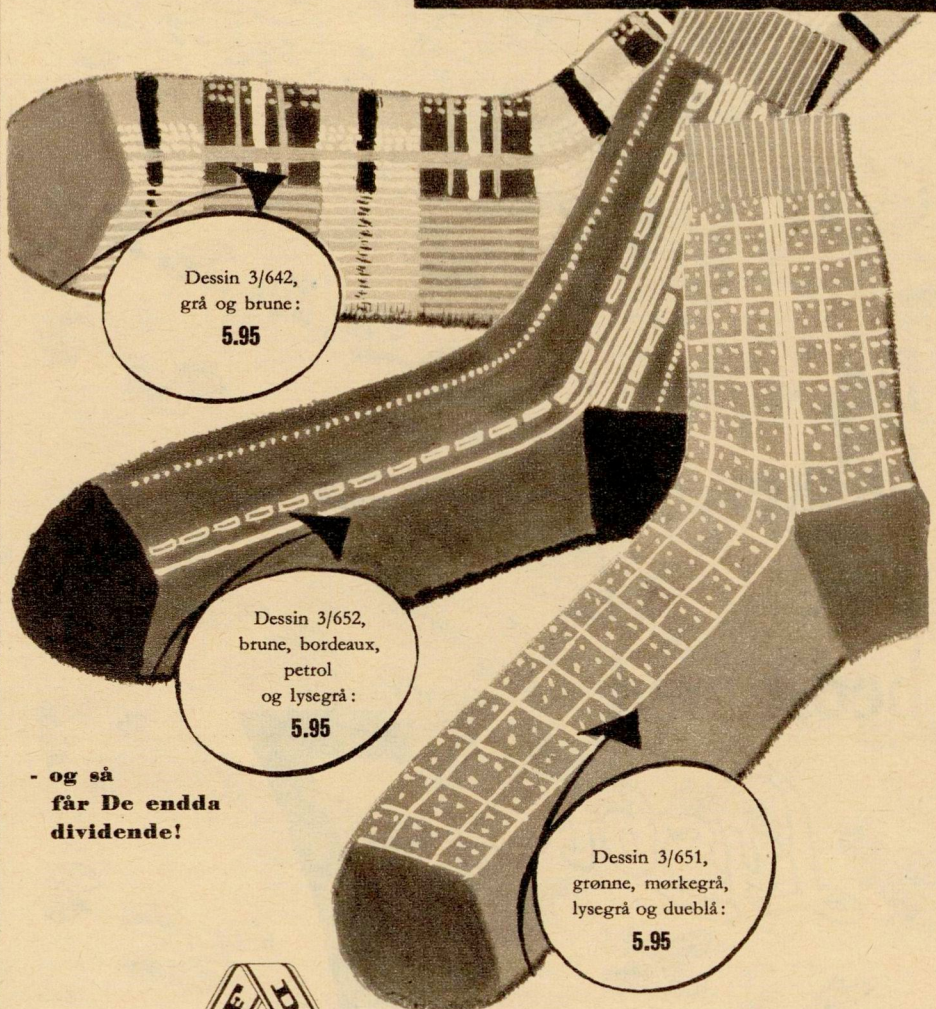
Sokkerne er nemme at vaske,

de er hurtigttørrende

og derfor ideelle

til sommerbrug

Helanca

Dessin 3/642,
grå og brune:
5.95

Dessin 3/652,
brune, bordeaux,
petrol
og lysegrå:
5.95

Dessin 3/651,
grønne, mørkegrå,
lysegrå og dueblå:
5.95

- og så
får De endda
dividende!

- det betaler sig at købe i BRUGSEN

Rød søndag

PÅ VISSE kalendere er søndagene trykt med rødt for at markere, at disse er særlige festdage. Men er de nu også det i virkeligheden. Hvordan holder De f. eks. søndag hjemme hos Dem? De begynder med at sove længe, ikke? Lidt for længe, for der er jo trods alt forskelligt, der skal gøres også på en søndag. Børnene er ved at blive utålmodige: „Skal vi snart spise, vi er sultne.“

Man står modvilligt op, tager en kimono over sig og sætter kedlen på. Så kan man altid siden klæde sig rigtigt på. Men først skal man have læst søndagsavisen, og inden man ved af det, er det tid at lave middagsmad – de er da også altid sultne her i familien – men måske man kan nøjes med een ret i betragtning af den sene morgenmad. Om eftermiddagen havde man tænkt at rydde op i nogle skuffer, og der er også lidt strygetøj. Man går modvilligt til det, og børnene, der småskændes og er utidlige af kedsomhed, er hele tiden i vejen. Efterhånden får man dog stridt sig gennem dagen, og i morgen er det gudskelov mandag igen – tænker hele familien.

Jeg ved ikke, om De kender situationen. Men vi kan sikkert blive enige om, at det er ikke nogen ideel form for søndag. Skulle vi ikke prøve at forbedre os, særlig vi, der har småbørn, og gøre søndagen til en festdag, som børnene kan glæde sig til hele ugen igennem.

Lad os begynde med at hejse flaget, lægge ren dug på bordet og sørge for lidt ekstra godt til morgenmåltidet, hvor vi alle møder op i søndagstøjet. Når vi har spist, kan vi i fællesskab lægge planer for dagen. Måske nogle vil i kirke, måske skulle vi nyde sommeren og alle tage en lang tur i skoven med medbragt mad. Eller vi har bedt gæster, så vi må hjælpes ad med at arrangere alt så festligt som muligt.

Var det ikke også en idé at have visse ting, der kun kom frem denne ene dag: en særlig søndagslysestage, noget specielt legetøj eller en fin billedbog, vi ikke læser højt af til hverdag. Det gør ikke så meget, hvad vi finder på, blot der sker et eller andet, og blot der er søndagsstemning over dagen.

Søndagen bliver på denne måde ikke nogen hviledag for husmoderen. Det skal hun heller ikke vente. Hun må indrette sig så praktisk som muligt, lave hvad hun kan af forberedelser om lørdagen, og så i øvrigt forsøge at gøre en helt anden dag, måske midt i ugen, til sin fridag, hvor hun går let hen over rengøring og madlavning for at få tid til at dyrke sine egne interesser. Familien under hende nok gerne en sådan fridag, når de til gengæld får en veloplagt, sød og glad mor om søndagen.

LYSBRO FABRIKER . SILKEBORG

HVAD SKAL MAN VASKE MED HVAD?

	BLØDGØRING vaskevand, skyllevand	IBLØDSÆTNING let snavset: 2 timer før vask Snavset tøj: 1 døgn før vask	FORVASK ved maskinvask og ved meget snavset tøj	STORVASK hvidvask, koge- ægte kulørt, arbejdstøj	FINVASK uld, silke, nylon, rayonuld, kulørt	OPVASK service, glas, vinduer, spejle	EMAILLE, ALUMINIUM fliser, badekar, vandhaner, gryder, rustfrit stål	SKURING umalet træværk, køkkentøj af træ og jern	GULVE malede og ferniserede overflader
KALKA blegsoda	hurtigt virkende i koldt vand		5 til maskinforvask						
BLEGA blegsoda	hurtigt virkende i lunkent vand		til maskinforvask						
PANZYM enzymmiddel	5 ØRE DANMARK								
BLEND A sæbeholdigt selv- virkende vaskepulver			5 ØRE DANMARK						
NU-HVID selvvirkende synt. vaskepulver			ingen blødgøring	ingen blødgøring		5 ØRE DANMARK			5 ØRE DANMARK
BLIDA sæbeholdigt finvaskepulver		5 ØRE DANMARK	5 ingen blødgøring	til små vaske- maskiner ingen blødgøring	ikke mindst godt til nylon	5 ØRE DANMARK			5 ØRE DANMARK
NAP sæbespåner I			forvask af meget snavset tøj						
LENA sæbespåner II									
NURÉN opvaskemiddel									
KARÉN mildt skurepulver									
KRYSTAL- SÆBE			til stærkt tilsmudset bomulds- tøj, kun absolut farveægte kulørt						

MIDLET ER SÆRLIG VELEGNET. Dets sammen-
sætning er afstemt, så det direkte passer til dette
formål. (Eks.: Blenda til storvask, Blida til fin-
vask, Blega til iblødsætning.)

MIDLET ER VELEGNET. (Eks.: Nu-Hvid til op-
vask, Nap til storvask.)

MIDLET BRUGES ALMINDELIGT til dette for-
mål. Der vil dog være noget bedre. (Eks.: Lena
til storvask, Nu-Hvid til finvask.)

MIDLET KAN ANVENDES, men er ikke det
ideelle. (Eks.: Blida til opvask, krystalsæbe til
storvask.)

MIDLET KAN BENYTTES, når man ikke har andet
i huset. (Eks.: Nap til opvask, Nuren til fin-
vask.)

5-ØREN I FELTET betyder, at midlet egentlig er for dyrt til dette
formål. Der vil være et middel i samme kvalitetsklasse, som er bil-
ligere. (Eks.: Blida til gulvvask.)

MED DET kolossale udvalg af vaske- og rengøringsmidler, der i
dag står til husmoderens rådighed, kan det nok være vanskeligt at
vide, hvilket der skal bruges til hvad. Det farveglade skema her-
over, der er udarbejdet af sagkundskaben, vil hjælpe Dem til at
finde ud af, hvilke midler, der er bedst egnede til de forskellige
formål, og samtidig er de mest økonomiske. Skemaet viser, hvordan
bl. a. pulvere og syntetiske midler efterhånden har fortrængt krystal-
sæbe og sæbespåner. De to midler, der kommer nærmest universal-
midler, er Nu-Hvid og Blida.

forbruger-

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

nyt

Det nye vaskemiddel - BLIDA

Igen et nyt vaskemiddel. Sæbefabrikkerne må have en fornemmelse af, at deres produkter kan blive endnu en tak bedre (det har vi også), siden nye produkter stadig ser dagens lys. Nu har FDB's centrallaboratorium og Vibyfabrikken efter årelange forsøg fremstillet det nye vaskemiddel: Blida.

Tusinder af husmødre landet over har fået en lille prøve af det, tilstrækkeligt til at vaske en sweater eller en bluse. Prøven kan nok give et vist indtryk af Blida's vaskeevne, men man skal nu have vasket en rigtig portion tøj og forskelligt tøj for at vide, om det er lige så godt eller bedre, end hvad man før har brugt.

Blida har naturligvis været gennemprøvet af mange, men egne erfaringer er nu engang de bedste, og vi har vasket en del med det hjemme

hos os. Min mand fik en portion til sine nylon-skjorter. De er alle tiders opfindelse, for hvad havde ellers fået mænd til selv at vaske skjorterne? Det har dog ikke været nogen hemmelighed for familien, at der var svære steder at få rene. Blida synes at virke beroligende på ham, for skjorterne

bliver rene også på de „svære“ steder uden anstrengelser.

Selv har jeg vasket finvask med det, og hvor er det godt! Snavset løsnes nemt og hurtigt fra tøjet, og hvad der er lige så vigtigt, det skal kun skylles et par gange. Andet hold skyllevand er som regel helt klart. Og så er det en vældig fordel, at vandet ikke skal blødgøres.

Til trods for at Blida er et sæbepræparat, kan det piskes ud i næsten koldt vand, og de fineste uld- og silketing vaskes uden skade deri.

Blida er dyrere end andre vaskemidler, og fabrikken anbefaler det derfor især til finvask og til vask i små vaskemaskiner.

Vi har ingen vaskemaskine, men min datter med tre børn har en lille én. Hun fik en pakke uden anden tekst end navnet Blida, og uden et ord om, hvad hun kunne vente sig af det. Da hun havde prøvet det sagde hun: Må jeg få mere. Hun syntes også, at tøjet blev nemt rent, hurtigt skyllet, og vaskeluden skummede ikke for meget i maskinen.

Hvad er Blida?

Blida er et sæbepræparat. Sæbe har altid været det bedste vaskemiddel. Når det til dels er skubbet ud af andre vaskemidler, er det bl. a., fordi sæbe danner kalksæber i tøjet, hvis vandet ikke blødgøres. Det er omstændeligt, og iøvrigt næsten umuligt at gennemføre blødgøring af vandet hele storvasken igennem i hjemmene.

Til uld og silke skal vandet også helst blødgøres, og det skal gøres nøjagtigt, for at luden ikke skal blive for alkalisk og stofferne skades.

Nu har man altså i Blida fundet frem til en sæbesammensætning, der dels kan piskes ud i koldt vand, og som ikke danner kalksæber, så man behøver ikke at blødgøre vandet. Ligesom til andre vaskemidler er der tilsat CMC og optisk blånemiddel. CMC bevirker, at snavset lettere løsnes fra tøjet, og at det ikke sætter sig i det igen under vasken, og optisk blånemiddel gør tøjets farver klarere og – som bekendt – det hvide endnu hvidere.

Selvom Blida som sagt er noget dyrere end andre vaskemidler, vil jeg tro, det er det, man vil bruge i fremtiden i alle tilfælde til finvask.

Det store vaskeskema

På foregående side er der denne gang et stort vaskeskema over FDB's forskellige typer af vaskemidler. De samme typer findes stort set alle, med undtagelse af Blida, under andre navne i handlen. Den knivskarpe konkurrence på dette område gør, at alle vaskemiddelfabrikkerne må have den samme type varer og i samme kvalitet, så forskellene er meget, meget små. Det er altså priserne og vægten, man skal se på og sammenligne.

Overraskende -

Kig engang på tabellen her. Husholdningsråd og forbruger-råd har købt en række rengørings- og toiletartikler og regnet kiloprisen ud. I nogle tilfælde har man kun købt ét bestemt mærke i forskellige størrelser og hos forskellige handlende, f. eks. bonevoks. Prisen varierede fra 7,05-20,49 kr. for samme vare i forskellig størrelse!

Vi ved nok, at en lille pakning altid er forholdsvis dyrere end en stor, og naturligvis kan der også være kvalitetsforskelle, men alligevel --

Nu har de to råd imidlertid henvendt sig til monopoltilsynet og bedt om, at toilet- og rengøringsmidler i pakninger, flasker o. lign. forsynes med nettovægt, ligesom det allerede nu er tilfældet med en række levnedsmidler.

Når man siger til fabrikkerne eller de handlende, at man gerne vil have nettovægt på de flest mulige varer, svarer de tit, at husmødrene interesserer sig ikke for, om der er vægt på pakken eller ej, så det er der ingen grund til.

Vist interesserer vi os for sagen, vi er bare for fredsommelige, og kan ikke lide at gøre vrøvl, men vi må vist til at spørge vore handlende, hvorfor er der ikke vægt på pakken, der står jo så meget andet på den, så vægten kan der også nok blive plads til.

Oversigt over nettovægtangivelser og prisforhold for en række toiletvarer, indkøbt i københavnske butikker i oktober 1956

	Antal undersøgte mærker	Antal indkøb	Antal med vægtang.	Pris lavest	i kr./kg gennemsnit	Højest
Tandpasta	1	12	0	20,62	23,87	38,46
Barbercreme	4	18	0	20,90	23,83	31,01
Barbersprit	1	10	5	25,71	32,20	66,67
Shampoo	1*)	44	0	20,48	29,78	61,86
Håndsæbe	46	87	26	5,79	9,61	22,47
Coldcreme	1	15	3	22,68	29,61	71,43
Pudsecreme	2	29	0	4,13	7,28	23,63
Bonevoks	1	30	0	7,05	9,60	20,49
W.C. Rensemiddel	5	18	0	3,96	4,93	8,27

*) i flere størrelser og kvaliteter.

KAREN KOKS MAD

Majtærte med rabarber

Mørdej:

150 g safirmel
100 g margarine
50 g sukker
½ æg.

Creme:

1½ æg
1 spsk sukker
½ tsk Arovan vanillesukker
eller en lille stang vanille
2 dl mælk
1 spsk Maizena eller kartoffel-
mel.

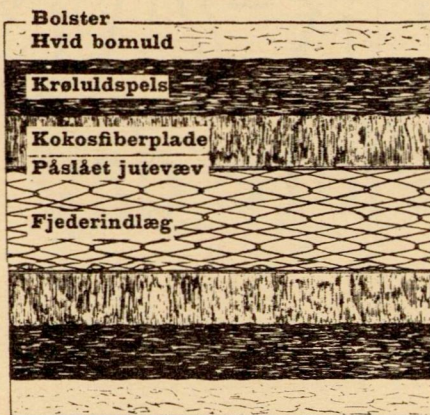
Rabarberkompot:

400-500 g rabarber
2 dl vand
ca. en dl sukker
4 bl. husblas
1-2 dl piskefløde.

Mørdej: Margarine og mel smuldrer. Sukkeret blandes i. Dejen samles med ægget. Udrulles i en rund plade. Dejen bages i smurt tærte- eller lagkageform ved jævn varme (200°).

Creme: Æg og sukker piskes i gryden. Mælk, vanille og mel røres i. Det hele bringes i kog under piskning.

Rabarberkompot: Rabarberne skæres i ca. tre cm lange stykker. Vand og sukker bringes i kog. Rabarberstykkerne lægges i sukkerlagen. De opvarmes til kogepunktet. Tages fra varmen og står fem minutter under låg. Lagen sies fra. Stives med udblødt husblas. Cremen lægges over mørdejbunden. Fordel rabarberstykkerne i pænt mønster. Hæld geléen over, når den er ved at stivne. Pynt med flødeskumstoppe.

Hvad er der indeni?

Vi kan hverken se eller føle, hvad der er indeni en madras. Som regel følger der et garantimærke med madrassen, der garanterer for fjederindlægget en lang række år, men garantien gælder hverken for stoppemateriale eller bolster, og holder disse ting ikke, nytter det ikke meget, at fjedrene gør det.

FDB's springmadrasser A, B, C og D er kvalitetsmærkede under forbrugerrådets kontrol. Kvalitetsmærkningen betyder, at stoppematerialet er mølbehandlet og af godkendt kvalitet, at bolsteret er efterprøvet på statsprøveanstalten for farveægted og slidstyrke, at garnernes styrke og knappers isyning er kontrolleret og at fjedrenes antal, spænding og styrke også er det.

Nyt bolster på FDB-madrassen

Fra 1. april er der kommet en ny kvalitet bolster på FDB's kvalitetsmærkede madrasser. Det er godkendt af forbrugerrådet, efter at have været til undersøgelse på Statsprøveanstalten. Bolsterstoffet kaldes *Colvadur* og er et kunststof, som viser sig at være dobbelt så stærkt, som de bedste kvaliteter af bomuld.

AKTUELT

Spar på hukommelsen

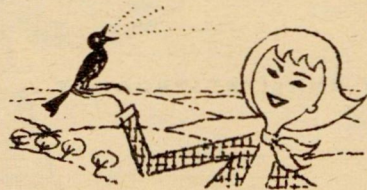
Stopuret i køkkenet er en virkelig husmoderhjælp. De fås både mekaniske (til at trække op) og elektriske. Det amerikanske forbrugerråd har undersøgt de to typers præcision. Det elektriske går 100 % nøjagtigt, medens det mekaniske varierer med 5 %, til gengæld er det betydeligt billigere – og variationen spiller ingen praktisk rolle i vort laboratorium: Køkkenet.

Hørt i Brugsen –

De unge husmødre kender ikke svedsker. De var børn under krigen og så aldrig en svedske, så de ved ikke, at der er noget, der hedder svedskegrød, svedskerkompot eller svedsketærter. Svedskerne er meget billige nu, og det er nemt at lave en portion svedskegrød. Her er opskriften: Udblød svedskerne i 12-24 timer. Kog dem i udblødningsvandet, så meget, at det knap dækker svedskerne. Pil stenene ud. Jævn grøden med kartoffelmel eller Maizena. Smag den eventuelt til med sukker. Server den kold med fløde til. Det er ikke nødvendigt at udbløde pakkede svedsker, de koges blot lidt længere (ca. ½ time) end udblødte svedsker.

Pas på oxalsyren!

Der er oxalsyre i rabarber og spinat. Den omdanner kalken i maden, så vi ikke får gavn af den. Det vil derfor være rigtigst at komme *Kalciumklorid* i rabarber- og spinatretter, hvis man spiser dem jævnligt. Kalciumklorid uskadeliggør (neutraliserer) oxalsyren, og man bruger en spsk. pr. kg spinat eller rabarber.

PJEVVER-ANTONS

store dag

FORTÆLLING AF ERIK HASSIN . TEGNING AF IRGENS

Pjevver-Anton var en rund, godmodig mand med et par fiffige øjne bag de gammeldags stålbriller. Han boede i et lille jordløst hus i en udkant af sognet og gik på arbejde – det vil sige med arbejdet blev det nu sjældent til alverden. Pjevver-Anton havde såmænd den bedste vilje og regnede sig selv for en slider for herren. Når han kom til at snakke om, hvad han havde bestilt i sine dage, var der ingen ende på hans veltalenhed.

– Se, hvis vi regner alle de spadestik ud, som jeg har gravet, så bliver det et stykke, der er fem gange så stort som hele

sognet. Og alle de tørv, jeg har skåret – å bette børn, der skal nok ikke mangle meget i, at de kan nå rundt om jorden, der hvor den er tykkest. Og al den sved, der er drevet af mig, kunne min sandten ikke rummes i hundrede gruekedler. I kan selv prøve at regne efter, så skal I se, det stemmer!

Men trods Pjevver-Antons umådelige arbejdsydelse, sendte man nu ikke bud efter ham, hvor kræfterne skulle lægges i. Han var ganske vist villig nok, mente folk, men han kunne bare ikke få tid til at bestille noget, fordi han hele tiden skulle snakke. Der var nogle, som mente, at bare An-

ton var kommet ind i en næringsvej, hvor det gjaldt om at bruge munden, så havde han nok drevet det vidt, men nu kunne arbejdet knap nok give ham føden.

Hver formiddag kom Pjevver-Anton over på Østergård for at låne avisen, for han var interesseret i, hvad der foregik i verden, både politik og bilulykker og folk, der stjal og bedrog. Og manden på Østergård var en venlig sjæl, som hørte til med lunt humør, når Pjevver-Anton udviklede sit syn på tingene.

– Det er farligt, som der bliver handlet med ejendomme i de her tider, sagde Anton en dag. Og det er sandelig til svært høje priser.

– Ja, hvor får folk pengene fra? spurgte gårdmanden.

– Nå, det er nu så ligetil, forklarede Pjevver-Anton. De låner dem i banken eller sparekassen. Se pengeinstitutterne har jo mangan gang svært ved at få deres penge lånt ud; og når så en pålidelig mand kommer og fortæller dem, at han vil købe en stor, god gård, bliver de da nærmest himmelhenrykte over, at han vil tage pengene og svare renter af dem. For jeg skal sige dig, Jens Andersen: Jorden, den har altid sin værdi.

– Mon det er sådan, det går til? spurgte Jens Andersen.

– Det kan du være forvisset om, forsikrede Pjevver-Anton. Hvis nu til eksempel jeg får i sinde at købe en gård, kan jeg bare gå i sparekassen og hente pengene. Men renterne skal en svare, det forstår sig, det er jo det, det kommer an på.

– Du skulle prøve det, Anton, sagde gårdmanden. Du er jo en dygtig og arbejdsom mand, som godt kunne behøve noget større at virke med.

– Jamen, hvad er det, du

siger? spurgte Anton måbende.

– Ja, hvorfor ikke? sagde Jens Andersen. Når det kan gå for andre, kan det vel også gå for dig. Du skulle se efter i avisen, om der ikke er en ejendom averteret, som kunne egne sig for dig ...

For en gangs skyld havde Pjevver-Anton ikke svar på rede hånd. Han stod et øjeblik og stirrede på gårdmanden. Så vendte han sig og gik langsomt hjem uden at sige farvel.

MEN nogle dage efter kom Pjevver-Anton igen, og hans stemme var sært højtidssfuld, da han sagde, at nu havde han tænkt grundigt over, hvad de havde talt om, og nu havde han da også fået kik på en gård.

– Nåja, det er jo en god, stor gård en tre mil sønderpå, der er averteret til salg. Skautrupgård hedder den, oplyste Pjevver-Anton. Men det går ikke an at købe katten i sækken, og jeg har tænkt på at tage ned og se på den, om du ellers kan låne mig ti kroner til rejsen. Konen skulle jo også gerne med, for det betyder jo også noget, om hun kan tænke sig at skifte hjem.

– Ja, se jer nu endelig godt for, for der kan tabes mange penge på en ringe gårdhandel, sagde den overraskede gårdmand, da han endelig fik mælet. Det er nok klogest, du ringer i forvejen og siger, at du vil se på ejendommen – du kan låne min telefon. Og du må hellere låne så mange penge, at du kan tage en bil fra stationen til gården. Det gør altid et godt indtryk. Og så lykke med det, Anton ...

NÆSTE morgen var Anton og hans kone Laura oppe ved dagry, og i det pæne tøj så de helt stadselige ud. De lignede

*det elastiske
sportsundertøj*

PR. STK.
685

Stafet *fin-rib*

ET KVALITETSPRODUKT FRA

mest et par solide, velstående bønderfolk. Der var flere timers rejse, og da de kom til stationen, fik Anton fluks ringet efter en bil til Skautrupgård. Magelig henslængt i de bløde hynder lod Anton egnen glide forbi. Men pludselig rettede han sig op og pegede på en gård med hvide længer.

— Der har vi vist gården, Laura, sagde han. Den ser ellers helt godt ud, skønt jeg ikke er helt tilfreds med, at der er stråtag på alle længer, det er dyrere i brandforsikring.

— Å bevars, du er da blevet helt tåbelig, Anton, jamrede Laura. Det er jo en hel proprietærgård, og hvordan kan du købe den? Vend om, jeg vil ikke med derind!

— Snak og vrøvl, sagde Anton vredt. Nu skal du opføre dig, så en kan være dig bekendt! Du holder din mund og lader mig føre ordet! For det her er store sager, som du ikke har hoved til at forstå.

Vognen holdt foran døren, og Anton steg ud. Et øjeblik følte han sig lidt benøvet, men det var jo ikke så underligt. Det var ikke hver dag, man var ude at handle om så store gårde.

Et par herrer kom ud på trappen og præsenterede sig. Den ene var forvalter Jensen, som for tiden bestyrede gården for dødsboet, den anden sagfører Brun, der skulle føre salgsforhandlingerne. Og det var vel så partikulier Anton Madsen og frue?

— Jo, svarede Pjevver-Anton. Vi vil gerne have lov til at kigge på ejendommen. For det er ikke utænkeligt, at det er noget, som passer os. Her er da noget at arbejde med, kan en se.

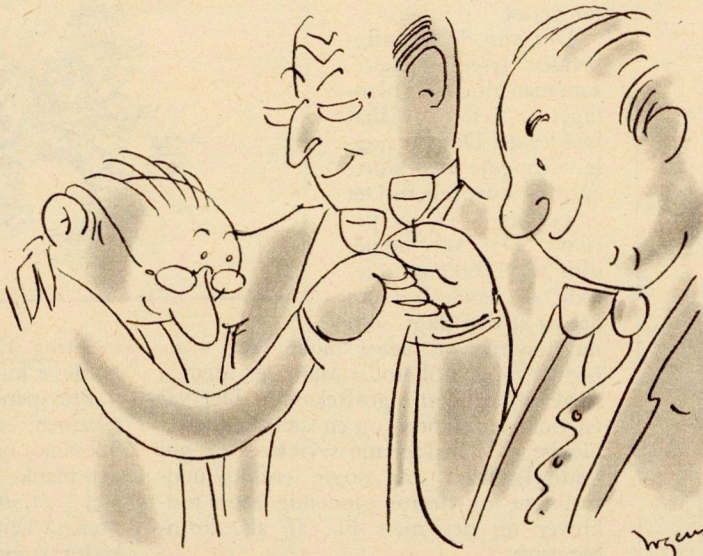
— Det er her, nikkede forvalteren. For en mand med driftskapital findes ikke bedre ejendom. Men før vi ser på sagerne, skal vi lige have en bid frokost. Min kone er straks færdig med maden.

Anton og Laura blev budt indenfor, og Anton nikkede tilfreds. Store, lyse stuer, måske var her en kende lavt til loftet, men hvad det mest kom an på, var jo da, at udhusene var solide og praktiske. Aldrig i sine dage havde Pjevver-Anton siddet ved sådan et bord. Der var al den slags mad, en kunne ønske sig, og ølog brændevin i rigt mål. Sag-

føreren og forvalteren klinkede livligt med den lovende køber, mens sølle Laura ikke var oplagt til at nyde de gode sager. Det her tog nok en ende med forskrækkelse, det kunne aldrig gå godt.

EFTER den gode frokost stavrede Pjevver-Anton og hans kone i to timer med forvalteren rundt på Skautrupgårds agre og forsikrede sig om jordens bonitet. Bagefter kom turen til avlsbygninger og besætning. Anton synede grundigt og alvorligt hver eneste ko, og en uafsladelig strøm af vise ord udgik fra hans mund. Så var det tid at gå ind igen for at

mente sagføreren. Kan De tænke Dem at gå til 310.000? Men det kunne Pjevver-Anton under ingen omstændigheder. Det højeste, han kunne strække sig til var 290.000, og det var endda med stor betænkelse. Og forhandlingerne gik videre. Laura sad i sit hjørne og følte sig helt søsyg, mens de store tal svirrede om hende. Hun havde altid ment, at Anton var en begavet mand, selv om hun nok vidste, at han ikke havde haft videre held med sig. Men nu fyldtes hun af en respekt, der nærmede sig ærefrygt. For når de fine herrer, en sagfører og en forvalter, sad der og forhandlede så alvorligt med ham

Sagføreren og forvalteren klinkede ivrigt med den lovende køber.

forhandle om prisen. Herrerne bænked sig i kontoret med drikkevarer og cigarer, mens Laura sad forskræmt i den fjerneste krog.

Sagføreren forklarede om prioriteter og salgsbetingelser: Prisen var 320.000 kr., og udbetalingen skulle helst være 150.000. Det var røverkøb i disse tider forsikrede både han og forvalteren, men Pjevver-Anton rystede betænkelig på hovedet.

— Det er en god ejendom, det kan en se, men prisen er altfor høj, sagde han. Udbetalingen skal jeg ikke indvende noget imod, men mere end 280.000 kan gården ikke med rimelighed forrente. Når en køber en ejendom, skal en helst ordne det sådan, at en kan blive ved den.

— Vi kan måske slå noget af,

og næsten bønfaldt ham om at overtage gården, så var det da ikke ene narrestreger.

Anton og Laura blev og spiste til aften og blev så befordret til toget i gårdens bedste køretøj. Men Anton stod til det sidste fast som en mand på det bud, han havde givet.

— 290.000 kr.! sagde han. Det vil jeg give og ikke en øre mere. Hvis I nu får i sinde at betænke jer på det, så kan I telefonere til gårdejer Jens Andersen, nr. 67 i Houlum og bede ham skikke bud efter partikulier Anton Madsen.

Da de traskede den lange vej hjem fra toget til deres hus, kom Jens Andersen dem i møde.

— Nej, der var os 20.000 kr. imellem, forklarede Anton. Men måske lader de høre fra sig, og du vil nok skikke bud,

om de telefonerer. Ellers var det flinke folk i alle måder. Vi fik rigelig både af mad og drikke, og jeg røg flere cigarer, end jeg nogen sinde før har gjort. Du kan stole på, Jens Andersen, det var en stor dag ... men det drejede sig jo også om store sager!

Gårdmanden smilede godmodigt, men Anton lagde ikke mærke til det. Han havde travlt med at berette om hvert eneste ord, han havde sagt, og hvad de andre havde svaret. Jo, han havde vist sig som en kyndig og forstandig mand og ikke ladet sig lokke til et overilet køb ...

TRE dage efter blev der ringet på Østergårds telefon. — Taler jeg med gårdejer Jens Andersen? Det er sagfører Brun i Nørreby. Jeg har fået Deres telefonnummer opgivet. Sig mig lige i fortrolighed, gårdejer Jens Andersen, er partikulier Anton Madsen god for 150.000 kr.?

Det kender jeg ikke noget til, sagde Jens Andersen sindigt. Han har jo fået en del hjælp af socialkontoret, men det kan jo ske, han har lagt sig noget op. Men hvis De vil snakke med ham, kan jeg da sende bud efter ham.

— Den slyngel, den svindler, hvædede sagføreren vrede stemme, og forbindelsen blev afbrudt med et smæld.

Men for Pjevver-Anton og Laura stod dagen i et ufor-glemmeligt lys. Anton forklarede vidt og bredt, hvordan det var gået til, og roste meget sig selv, fordi han ikke havde budt mere for gården, end det kunne forsvares.

— En skal sandeligen se sig vel for, at de her sagførere ikke render om hjørnet med en, sagde han. Om en anden en ikke havde haft ben i panden, er det ikke vel at vide, hvordan det kunne være endt. Men jeg gav mit bud på gården, og ikke en øre mere, sagde jeg til dem! For man skal handle med fornuft! Forresten var sagføreren en skammelig flink mand, og jeg kunne nok have lyst til at besøge ham en anden gang.

Det blev der nu aldrig noget af. Og det er måske tvivlsomt, om Pjevver-Anton havde fået så fin en modtagelse, som den gang han kom for at give et bud på Skautrupgård.

før De ved af det...

ER DE I BADEDRAGT

For den, der bruger Tampax, er der ingen forskel på menstruationsperioden og normale dage. Tampax bæres jo indvendig. Der er intet at se og intet at mærke.

De behøver ikke nøjes med solbadet; De kan svømme som sædvanlig, når De bruger Tampax.

Det var en læge, der opfandt Tampax — den mest hygiejniske og tiltalende løsning, fysisk som psykisk. I dag bruges Tampax af kvinder i over 70 lande. Tampax er bekvemt: intet bælte, ingen nåle — ingenting, der generer og gør hudløs. Ingen lugt — og aldrig mere denne nervøse fornemmelse af, at det kan ses.

Tampax er en lille, stærkt absorberende vat-tampon af naturbomuld, som anbringes ved hjælp af et silkeglat indføringshylster, der udelukker berøring og letter indføringen. Hver enkelt Tampax er pakket i silkepapir, så De altid kan have een eller to i hånden. Iøvrigt er Tampax let at skifte og let at blive kvit: det hele forsvinder i toiletet. Hver pakke Tampax indeholder 10 stk. og brugsanvisning på dansk. Vælg mellem Regular nr. 1 til kr. 2.90 og Super nr. 2 (med 40 % større sugsevne) til kr. 3.40.

— opfundet af en læge,
nu brugt af millioner af kvinder!

GRØFTEKANTEN

VI HAVDE en glasskål, som vi overhovedet ikke kunne hitte noget til at komme i: en aflang, tyk skål, kun 5 cm høj og 5 cm bred — så den havde vores seksårige datter fået ud i sandkassen.

I dag havde hun stillet den ind på mit skrivebord fyldt med blomstrende ugræs. Disse temmelig uanselige grøfte- og engplanter, som vi alle kender af udseende fra grøftekanter, men ikke ved, hvad hedder — dem som kan være kønne nok, hvis ikke blomsterne var så små og bladene så store...

Men her — sat sammen i en lav, spraglet buket, tilfældigt blandet, var de så smukke, at man måtte snappe efter vejret.

Der var de knapliggende lyseblå-violette, som man altid ser i plantager i ferien, blåhat hedder de. Der var nogle citrongule med store, gulrøde støvdragere. Det er perikon — kantet perikon. Der var nogle, som var stærkt orange-røde, de havde ligesom hat på af den slags, som

nu desværre er blevet mode igen — de hedder engnellikerød. Man ser dem i småklynger på alle grøftekanter. Der var en violet ærteblomst og en stærk gul ærteblomst — de hedder mussevikke — og gul fladbælg. Der var nogle endnu uudsprungne og derfor glødende røde rødkløver og det mest blå af alt, kornblomster.

Mange forestiller sig, at grøftekanter er den oprindelige nordiske flora, og at disse vilde blomster ville få overtaget, hvis menneskene holdt op med at dyrke jorden.

Hvis man tænkte sig, at alle plove blev smeltet om til fjernsynsapparater, hvad kunne kiggelytterne så se, når der var udsendelse fra mark og skov? Ja, de første år ville den lysende bræmme af blomster, som hver skærsommer slynger sig langs nordiske veje, brede sig ind i marken; men kun for en tid. Kræfternes frie spil ville ende med varig løvskov over hele landet.

Dog ville der altid være engdrag, skovbryn og stengærder, hvor de vilde blomster ville overleve.

Den besynderligste skæbne ville dog markernes og havens ukrudt gå i møde. De ville forsvinde med det samme — måske endog før mange af de dyrkede planter,

HASLEV HØJSKOLE Vinterskole for unge piger og mænd nov.-marts. Højskoleafdeling med sprog, delingsføreruddannelse. Særhold for vordende seminarister. For kvindelige elever håndarbejde med kjolesyning. Landbrugsafdeling med maskinkursus. Henrik Christiansen.

der stædigt ville kæmpe i mange år, inden de opgav ævret.

Det ugræs, som bonden og gartneren forfølger og aldrig får udryddet — det kunne overhovedet ikke klare sig, hvis man holdt op med at pløje det ned og kradse det op! Meget af det er slæbt ind i landet sammen med udenlandsk frøkornt og hører hjemme under helt andre him-

TEGNING: MAD S STAGE

melstrøg. Det kan klare sig, fordi jorden holdes i kulturtilstand.

Plovspandet, som skærer sig ind i grøftekanter, er måske nok den blomstrende bræmmes naturlige fjende, men hvis ikke det blanke skær vendte jorden om foråret — så ville grøftekanter ikke eksistere. Men så længe små piger kan plukke buketter på grøftekanter til deres far og mor — så længe vil der være et Norden.

KELVIN LINDEMANN

**Lynhurtig
reparation**

af STRØMPER

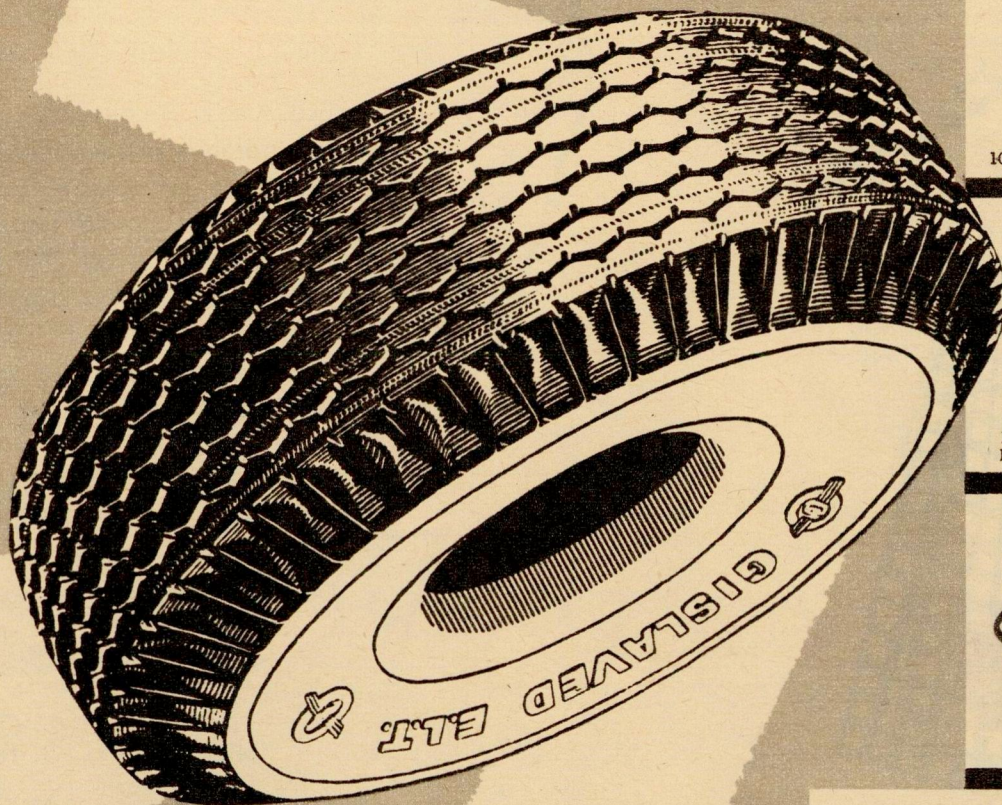
Selv de største huller stoppes let og holdbart, og stopningen mærkes ikke, når De bruger:

I tube eller flaske. Rækker langt.

BRUGSEN har den

GISLAVED

GISLAVED. De skridsikre, svenske kvalitetsdæk, som FDB har importeret og forhandlet i 30 år, er blandt de absolut førende på markedet.

GISLAVED fremstiller: børhjulgummi - hestevognsgummi - personvognsgummi - lastvognsgummi - sne- og terrændæk - vinterdæk.

GISLAVED dæk giver højeste kvalitet for færrest penge.

Se det nye cykle- og motorkatalog i BRUGSEN

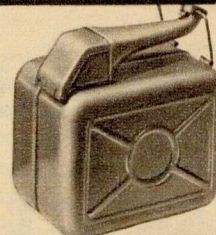
KØR SIKKERT - KØR BILLIGT - KØR PÅ GISLAVED

LIONakkumulatorer: 801/2, 13 plader, 6 volt, opladet, kr. 95.-. 6 og 12 volt akkumulatorer kan skaffes omgående til alle vogn- og traktortyper.

1020/6. Autovoks „Johnsons“, kr. 7.75.

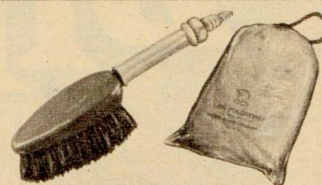
1051/1. Reserve-benzindunk: „All-bov“, rummer 10 1/4 liter, kr. 38,50.

1128/1. „Bosch“ tændspoler, 6 volt, kr. 33.-. 1128/2, 12 volt, kr. 33.- „Bosch“ tændrør til alle modeller vogne, motorcykler og knallerter kr. 5.- Special tændrør - ekstra pris.

820/9. Autosæt til sommerens ture. Med stole af stål-rør, kr. 69.-. 820/2, samme, men med træstole, kr. 52.-.

1144/6. Autovaskerbørste (gummi). Børsten kan skrues af og røret anvendes som strålerør, kr. 25.-. 465/2. Polertvist i plastik-posen med 400 gr., kr. 2,95.

Blida sæbe-pulver til al finvask

STATSBIBLIOTEKET
ÅRHUS

BLIDA er FDB's nye selv-blødgørende finvaskemiddel. BLIDA, der er fremstillet på sæbebasis, er specielt beregnet på den daglige klatvask af strømper, undertøj, bluser og skjorter af moderne kunststoffer. Hertil kommer, at BLIDA også er velegnet til vask i små vaskemaskiner. Prøv allerede i dag denne virkelige finvaskenighed – og hav altid en pakke stående – De får brug for den daglig.

BLIDA koster 1.50 for 250 g
og 2.75 for 500 g

Blida

..... til al finvask

fremstillet
på sæbebasis

- og så får De endda dividende i Brugsen